

Mika Petäjä

Asukastalo Kalasatamaan

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Rakennusarkkitehdin tutkinto

Rakennusarkkitehtuuri

Opinnäytetyö

7.5.2024

Tiivistelmä

Tekijä(t): Mika Petäjä
Otsikko: Asukastalo Kalasatamaan
Sivumäärä: 45 sivua + 2 liitettä
Aika: 7.5.2024

Tutkinto: Rakennusarkkitehti AMK
Tutkinto-ohjelma: Rakennusarkkitehtuuri
Suuntautumisvaihtoehto: Rakennusarkkitehtuuri
Ohjaajat: Lehtori Kaisa Hyyti
Lehtori Sanni Sipilä

Avainsanat: *Asukastalo, yhteiskerhotila, kutsuva, identiteettirakennus*

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella 1200-kerrosneliöinen kutsuva asukastalo Helsingin Kalasatamaan.

Rakennuspaikka sijaitsee Kalasatamanpuiston lounaiskulmassa, meren äärellä, entisellä satama-alueella. Alueen kaavamuutokseen perehdyttäessä ja viitesuunnitelmaa ja tonttia analysoitaessa tuli ilmeiseksi, että rakennuspaikka on otollinen identiteettirakennukselle. Asukastalon suunnittelua tukemaan työssä perehdyttiin kotimaisiin ja ulkomaisiin referensseihin, jotka käsittelivät suunniteltavaa rakennustypologiaa tai rakenteita ja arkkitehtuuria.

Asukastalon erottuvaksi piirteeksi muodostui pinotuista konteista inspiraation saava muotokieli, missä nelikerroksisen massan toinen kerros on käännetty 90 astetta muihin kerroksiin nähden.

Kaavan määräyksiä korkeampi suunnitteluratkaisu on hakenut inspiraatiota myös ajatuksesta toimia alueen majakkana. Tätä ajatusta tukee rakennuksen julkisivuissa käytetty messingin väriinen alumiinilevy. Rakennuksen luonne identiteettirakennuksena tuo rakennukseen kutsuvuutta.

Abstract

Author: Mika Petäjä
Title: Community Center in Helsinki
Kalasatama
Number of Pages: 45 pages + 2 appendice
Date: 7 May 2024

Degree: Bachelor of Construction Architecture
Degree Programme: Construction Architecture
Specialisation option: Construction Architecture
Instructors: Kaisa Hyyti, Senior Lecturer
Sanni Sipilä, Senior Lecturer

Keywords: Community Center, identity-building,
inviting

The objective of this functional thesis was to design an inviting community center spanning 1 200 square meters in Helsinki Kalasatama district.

The building site is located in the southwest corner of Kalasatamanpuisto, by the sea, within a former harbor area. Upon researching the zoning change site of the area it became evident that it is conducive to an identity-building. To support the design of the community center, domestic and international references addressing the intended building typology, structures, and architecture were explored.

A distinctive feature of the community center emerged as a form inspired by stacked containers, where the second floor of the four-story mass is rotated 90 degrees compared to the other floors.

The design solution, exceeding the requirements of the zoning regulations, has also drawn inspiration from the concept of acting as beacon for the area. This notion is reinforced by the use of brass-colored aluminium panels on the building facades. The character of the building as an identity-building enhances its inviting nature.

Sisällys

1	Johdanto	1	3.2	Analysointi	17
	1.1	1	3.3	Johtopäätökset	18
	1.2	1	3.4	Tilaohjelma	19
	1.3	2	4	Luonnostelu	22
	1.4	2	4.1	Referenssit	22
2	Asukastilan suunnittelu	4		New Museum / Sanaa	22
	2.1	4		Toimisto- ja liikerakennus / Dellekamp/Schleich	23
	2.2	6		Leutschenbach School / Christian Kerez	24
3	Valmistelutyöt	7		The Library /Cobe	24
	3.1	7		Rullakkotorin asukastalo./ Inaro arkkitehdit	25
	3.1.1	7	4.2	Skenaariot	26
	3.1.2	7	4.3	Piirustukset ja pienoismallit	26
	3.1.3	7	4.4	Viestintä	33
	3.1.4	11	4.5	Reflektio	33
	3.1.5	11	5	Suunnittelu	34
	3.1.6	12	5.1	Osasuunnitelmat	34
	3.1.7	13	5.1.1	Konsepti	34
	3.1.8	15	5.1.2	Asemapiirros	35
			5.1.3	Pihasuunnitelma	36
			5.1.4	Pohjasuunnitelma	37

5.1.5	Julkisivumallit	40
5.1.6	Leikkaussuunnitelmat	40
5.2	Havainnot	41
6	Yhteenveto	42
	Lähteet	44
	Liitteet	
	Liite 1 Tehtävänanto	
	Liite 2 Planssipienennökset	

1 Johdanto

1.1 Aihe

Toiminnallisen opinnäytetyöni aiheena on asukastalo Kalasatamaan. Asukastalo ei ole kovin tuttu typologia minulle ja osittain siksi aihe on kiinnostava. Keskeisiä kysymyksiä ovat, mikä on asukastalo ja miten siitä saa kutsuvan. Aihe kiinnostaa myös ihan siitä syystä, että asukkaana toivoisin asukastaloa omalle asuinalueelleni: paikkaa, missä kohdata muita alueen asukkaita, harrastaa, tehdä töitä, opiskella, käydä kahvilla, vaikuttaa asuinalueen asioihin. Tutkin työssäni, mitä asukastalot ovat.

Pohjana suunnittelutyölle on Kalasataman alueelle tehtävän asukastalon sijainnin ja toiminnallisuuden selvittämiseksi tehty tarveselvitys (ks. 3.1.8).

Opinnäytetyö on hankkeistettu saamalla lähtötietoaineistoa Helsingin kaupungin arkkitehdilta, Pia Kilpiseltä.

1.2 Motiivi

Tilastokeskuksen mukaan yksinasuvien määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 1990 (Yksinasuvien nuorten määrän kasvu hidastui vuonna 2022, 2023). Asukastalo voi toimia näille ihmisille olohuoneen jatkeena ja yhdessä tekemisen paikkana (Laitinen & Norvasuo 2014: 6).

Suunnittelutehtävän tontilla Helsingin Kalasatamassa, Koksikatu 12:ssa / Parrulaituri 2:ssa on rakennusoikeutta 1200 kerrosneliötä ja rakennuksen suurin sallittu kerroskorkeus on kolme (Asemakaavan kaavadokumentti 12693 2021). Rakennukseen tulisi tarveselvityksen mukaan asuinalueita palvelevia monipuolisia yhteistiloja liikuntasalista verstaaseen ja erilaisiin kokoontumistiloihin ja kahvilaan. Näin saataisiin edistettyä yhteisöllisyyttä asukkaiden kesken. Tässä rakennustypologiassa kiinnostaa eri toimintojen saattaminen luontevasti saman katon alle.

1.3 Tavoite

Tavoitteena on kutsuva asukastalo. Rakennuksen kutsuvuus voi mielestäni liittyä sen kykyyn houkutella ihmisiä sisälle ja luoda heille miellyttävä tila. Rakennuksen kutsuvuus voi liittyä myös sen toiminnallisiin ja esteettisiin ominaisuuksiin, jotka voivat houkutella ihmisiä.

1.4 Viitesuunnitelma

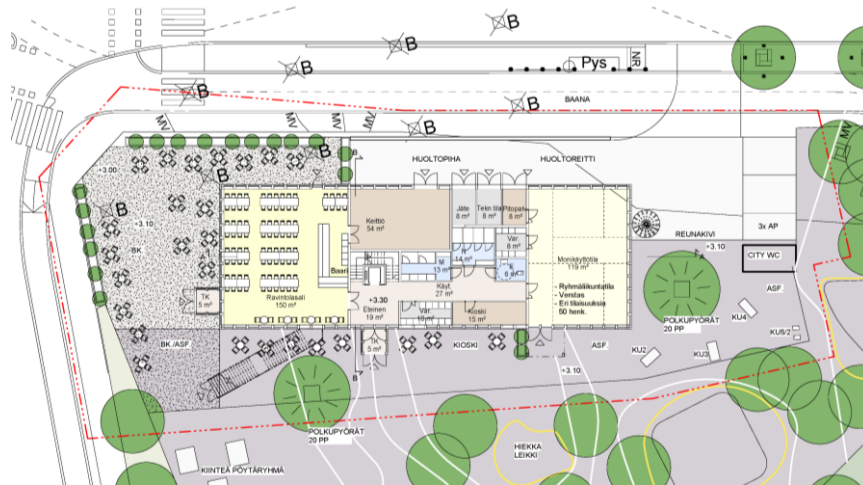
Suunnittelualue sijaitsee itäisessä kantakaupungissa, Sörnäisten kaupunginosassa, Kalasatamassa, noin 3 kilometriä Helsingin keskustasta.

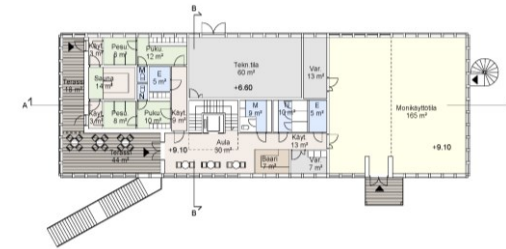
Kuva 1. Suunnittelualue Helsingin kartalla (Helsingin kartta-palvelu 2024).

Ramboll on tehnyt tontille viitesuunnitelman. Kuvissa 2 ja 3 näkyvät rakennuksen pohjapiirroksot ja kuvassa 4 havainnekuva Parrulaiturilta länteen. Suunnitelmassa on maanta-

sokerroksessa ravintola ja monikäyttötila ja toisessa kerroksessa toinen monikäyttötila ja saunaosasto. Julkisivultaan rakennus on corten-teräksestä, ja se on kaavan mukaisesti harjakattoinen.

Kuva 2. Pohjapiirros, 1. kerros (Kalasataman yhteiskerhotila 2021).

Kuva 3. Pohjapiirros, 2. kerros (Kalasataman yhteiskerhotila 2021).

Kuva 4. Havainnekuva Parrulaiturilta länteen (Kalasataman yhteiskerhotila 2021).

Suunnitelmassa on kaksi monikäyttötilaa, mikä verrattuna vastaavan kokoiseen vuonna 2023 valmistuneeseen asukastaloon Postipuistossa Pohjois-Pasilassa, on melko vähän. Postipuistossa on kuusi erilaista yhteiskäyttötilaa: liikuntasali, kuntosali, kirjasto, työtila, monitoimitila ja verstaas. Opinnäytetyössäni pyrin löytämään kahden monikäyttötilan lisäksi myös pienempiä tiloja, esimerkiksi co-working-käyttöön, koska näitä toivottiin tarveselvityksessä.

2 Asukastilan suunnittelu

2.1 Keskeiset käsitteet

Asukas- ja yhteistilojen käsite on laaja. Yksinkertaisimmillaan ne ovat toimintoiltaan tiloja, jotka on tarkoitettu asukkaiden yhteiskäyttöön. Tällaisia ovat pesulat, kuivaushuoneet, saunat ja varastotilat. (Laitinen & Norvasuo 2014: 7.)

Yhteistiloja monipuolistavat tilat, jotka ovat tarkoitettu yhteisölliseen toimintaan. Ne olivat pitkään erillään asuinrakennuksista. Näitä oli seurojen, kerhojen ja yhdistysten talot kuten työväentalot ja seurakuntatalot. Myös kouluja on käytetty kokoontumisiin. (Laitinen & Norvasuo 2014: 7.)

Yhteistilat ovat kooltaan erilaisia ja ne palvelevat eri kokoisia alueita. Suurimmillaan ne ovat alueellisia monitoimitaloja, joita ovat esimerkiksi Helsingissä Stoa, Kanneltalo ja Malmitalo. 1990-luvun laman myötä syntyi pienempiä asukastaloja ja työttömien toimintakeskuksia mm. Ruoholahteen ja Pikku Huopalahteen. Näistä paikoista syntyi kohtaamispaikkojen lisäksi alueellisen vaikuttamisen paikkoja sekä harrastus- ja liikuntapaikkoja. (Laitinen & Norvasuo 2014: 7.)

Asukastilat voivat olla asukkaiden tai muiden paikallisten toimijoiden perustamia ja usein heidän hallinnoimiaan tiloja. Lisäksi kaavoitusmääräykset mahdollistavat yhteiskerhotilat, joita hallinnoivat usein pysäköintiyhtiöt. Kaupungin hallintokunnat voivat perustaa ja hallinnoida myös asukastiloja.

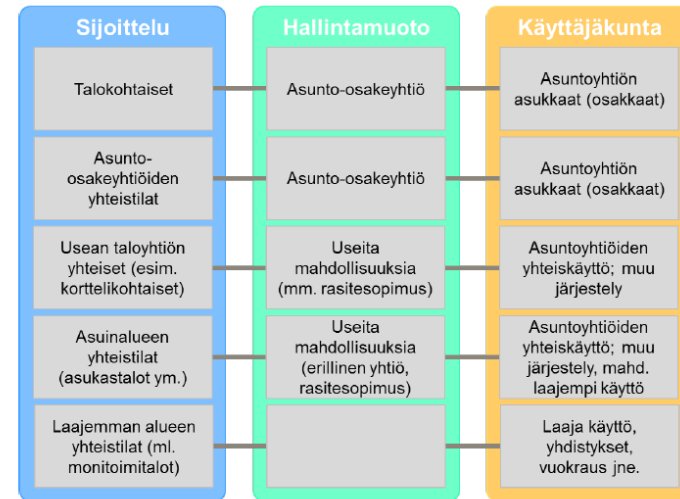
(Asukastilat Helsingissä 2019.)

Asukas- ja yhteistiloilla on monta erilaista nimitystä. Nimityksiä ovat mm. asukastila, asukastalo, kerhotila, yhteistila, yhteiskerhotila, kerhotalo, kumppanuustalo, kylätalo, toimintakeskus ja lähiöasema. (Laitinen & Norvasuo 2014: 8.)

Asukastilat ovat tiloja, jotka sijaitsevat asuin- tai muissa rakennuksissa ja niiden tarkoitus on elävöittää asuinalueita sekä tarjota asukkaille lisää mahdollisuuksia osallistua alueen toimintaan. (Saavola & Kurki 2002: 3.)

Asukastalot ovat julkisia rakennuksia, jotka on suunniteltu ja rakennettu ensisijaisesti asukastiloja varten. (Laitinen & Norvasuo 2014: 8.)

Yhteistiloja voidaan jaotella monilla eri perusteilla. Yhteistilojen sijoittelu, hallintamuoto ja käyttäjäkunta ovat sidoksissa toisiinsa (kuva 5).

Kuva 5. Yhteistilojen sijoittelu, hallintamuoto ja käyttäjäkunta ovat kytköksissä toisiinsa. (Laitinen & Norvasuo 2014: 10.)

Helsingissä oli vuonna 2019 asukastiloja 47 kpl. Asukastilat voidaan jakaa kolmeen luokkaan hallintamuodon osalta:

- 1) Asukastalot, joita ylläpitää ja jotka omistaa kaupunki (9 kpl)
- 2) Tilat, jotka taloyhtiöt yhteisesti vuokraavat tai omistavat (16 kpl)

3) Yleishyödyllisten toimijoiden omistamat tai käyttöönsä vuokraamat tilat (22 kpl)

Helsingissä on yli 70 kaupunginosayhdistystä 60:ssa kaupunginosassa, mutta asukastiloja on näistä vain 34:ssä. (Asukastilat Helsingissä 2019:14.)

Asukastilat tarjoavat monipuolisen alustan erilaisille aktiviteeteille ja niiden vaikutukset ovat moninaisia. Niiden nähdään edistävän muun muassa yhteisöllisyyttä, tasa-arvoa, hyvinvointia, viihtyisyyttä, yksinäisyyden torjumista, turvallisuuden tunnetta sekä monipuolisia mahdollisuuksia toimintaan ja omatoimiseen tekemiseen. Monet nykyiset tilat täyttävät nämä tarpeet tarjoamalla mm. mahdollisuuksia harrastuksiin vähävaraisille, mahdollisuuden asukkaille alueen verkostoihin tutustumiseen, kohtauspaikan eri väestöryhmille, kokouksia alueen tekijöille, alueellisen viestintäalustan, monipuolisia kursseja sekä vapaaehtoistoimintaa tukevaa toimintaa. Asukastilat edistävät ja rakentavat alueellista yhteisöllisyyttä. (Asukastilat Helsingissä 2019: 14.)

2.2 Vaativuusluokka

Vaativuusluokaltaan rakennus on vaativa rakennussuunnitellutehtävä, koska se on kerrosalaltaan yli 300 neliömetrin suurinen. Siinä on myös enemmän kuin yksi käyttötarkoitus: kaikille avoin kahvila ja erilaiset asukastilat.

Rakennus suunnitellaan lisäksi ympäristöön, josta aiheutuu erityisiä vaatimuksia rakennuksen arkkitehtuurin sovittamiselle kaupunkikuvaan tai maisemaan, esimerkiksi näkyvästi avoimeen kaupunkikuvaan tai maisemaan tai taajaman ranta-alueelle.

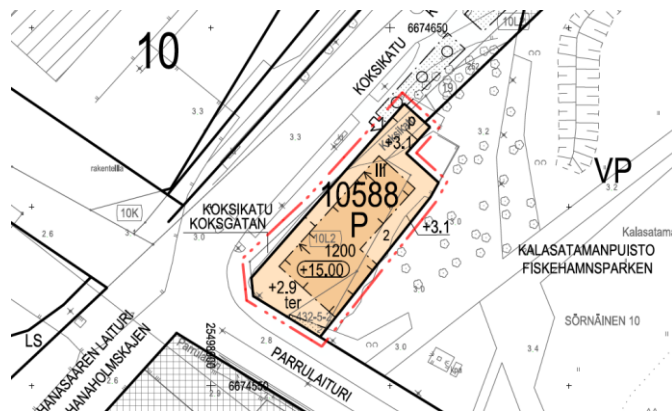
(Ympäristöministeriön ohje rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokista 2015: 2.)

3 Valmistelutyöt

3.1 Lähtötiedot

3.1.1 Sijainti

Suunnittelualue sijaitsee itäisessä kantakaupungissa, Sörnäisten kaupunginosassa, Kalasatamassa (kuva 6), noin 3 kilometriä Helsingin keskustasta. Suunnittelualue rajautuu lännestä Koksikatuun, idästä ja pohjoisesta Kalasatamanpuistoon ja etelästä Parrulaituriin.

Kuva 6. Sijaintikartta (Helsingin karttapalvelu 2024).

3.1.2 Tontti

Kaavan mukaan Suunnittelualueen pinta-ala on 1 442 m². Palvelukorttelin 10588 rakennusoikeus on 1 200 k-m² ja tontin tehokkuusluku on $e = 0,83$. (Kalasataman yhteiskerhotila. Asemakaavan kaavadokumentti 12693 2021.)

3.1.3 Näkymät

Kuvassa 7 on esitetty tontilta aukeavat näkymät. Etelässä näkymänä on meri: tontilta on näkymä aina Uspenskin katedraalille asti etelässä (kuva 8). Lounaan näkymänä Timo Penttilän suunnittelema ja vuonna 1974 käyttöön otettu Hanasaaren voimalaitos (kuva 9). Sen toiminta on lakkautettu 2023 keväällä. Hanasaaren alueelle on kaavailtu asuntoja. Luoteessa näkyvät Suvilahden kaasukellot. Tiillisen kaasukellon on suunnitellut Selim A. Lindqvist ja se valmistui 1910. Toinen kaasukello valmistui 1929 (kuva 10). Ne ovat muistona Sörnäisten sataman aikaisesta teollisuudesta. Pohjoiseen on suunnitteilla Suvilahden tapahtumakortteli (kuva 11), jonka

arkkitehtikilpailun voitti vuonna 2021 Cederqvist & Jäntti arkkitehdit (nyk. Arco). Pohjoisessa (kuva 12) on näkymänä arkkitehti Pekka Helinin suunnittelemat kauppakeskus Redi (2018) ja sen ympärillä olevat tornitalot (2019, 2021, 2022, 2023). Idässä on Kalasataman puisto ja sen laidalla asuinkerrostalot ja Kalasataman koulu ja päiväkoti (JKMM, 2016) (kuva 13). Kaupunkikuvallisesti paikka on siis rikkonainen, mutta samalla se mahdollistaa vapaasti omanlaisensa arkkitehtuurin, eli rakennuspaikka on otollinen identiteettirakennukselle toisin sanoen alueen identiteettiä määrittävälle rakennukselle. Sitä lisää vielä se seikka, että rakennuksen välittömässä läheisyydessä ei ole muita rakennuksia.

Kahvilatilojen suuntaamisessa näkymä merelle on oleellinen ja otollisin seikka. Toinen vaikuttava näkymä on Suvilahden kaasukellot luoteessa.

Kuva 7. Näkymät tontilta (Helsingin karttapalvelu 2024).

Kuva 8. Uspenskin katedraali.

Kuva 10. Kaasukellot.

Kuva 9. Hanasaaren voimalaitos.

Kuva 11. Suvilahden Event Hub (Arco. 2020).

Kuva 12. Kalasataman tornitalot.

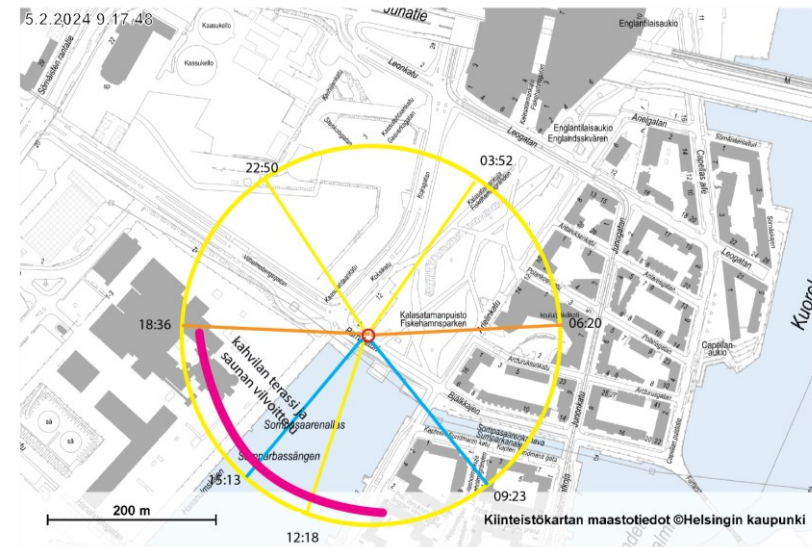
Kuva 13. Kalasataman koulu ja päiväkoti.

3.1.4 Auringon kierto

Auringon kierron kannalta tärkeitä tiloja on kahvila ja sen terassi sekä sauna ja sen vilvoittelu (kuva 14). Kesäpäivän seisauksen aikaan aurinko nousee klo 03:52 ja laskee klo 22:50. Terassi on hyvä suunnata etelään ja länteen, jolloin se on keskipäivästä alkaen auringossa. Samoin saunan vilvoittelu ja siinä eritoten suuntaus länteen on otollisin, koska ihmiset saunovat usein ilta-aikaan.

3.1.5 Topografia

Topografialtaan tontti on tasainen.

Auringon nousu ja lasku

- Kesäpäivänseisaus
- Kevät- ja syyspäiväntasaus
- Talvipäivänseisaus

Kuva 14. Aurinkokello (Kuva Helsingin karttapalvelu, muokaus Mika Petäjä).

3.1.6 Liikenne

Kuvassa 15 näkyvät alueen liikennejärjestelyt. Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on joukkoliikenteen pysäkki ja metropysäkki on noin 300 metrin päässä. Syksyllä aloittavan raitiotieliikenteen pysäkki on myös noin 300 metrin päässä. Alueen asukkaiden päälähestymissuunta tontille on idästä Parrulaituria pitkin tai Kalasatamanpuiston poikki. Kolmas päälähestymissuunta on pohjoisesta Koksikadulta. Hanasaaren asuinalueen valmistuttua myös Vilhovuorenkadun suunnasta eli idästä on yksi lähestymissuunta.

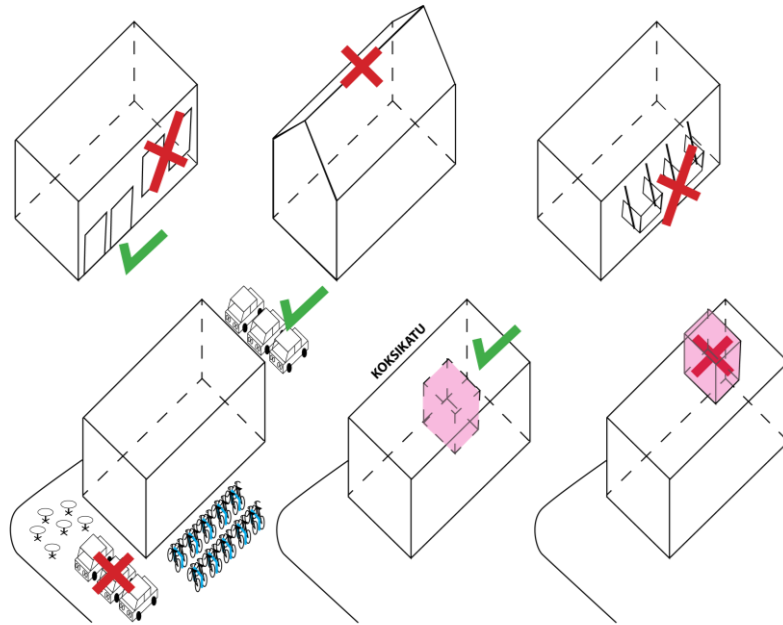

Kuva 15. Liikennejärjestelyt suunnittelualueen läheisyydessä (Kuva Helsingin karttapalvelu, muokkaus Mika Petäjä).

3.1.7 Kaava

Asemakaavassa on määritelty kaupunkikuvan ja rakentamisen suhteen vieressä olevan taulukon 1 mukaan.

Kuvassa 16 on kuvitettu osa kaavamääräyksistä.

Kuva 16. Kaavan määräykset ja niiden toteutuminen.

Taulukko 1. Kaavamääräysten analysointi.

Kaava	Analyysi	Johtopäätös
Tontin osa rakennusalueen rajan ja katualueen tai puiston välissä tulee rakentaa samaan korkotasoon sitä reunustavan katualueen tai puiston osan kanssa.	Ei syytä olla eri mieltä.	Rakennetaan samaan korkotasoon.
Maantasokerroksen julkisivu ei saa antaa ympäröivästä vaikutelmaa.	Isot lasipinnat maantasokerroksessa, etenkin kahvilassa luovat rakennukselle tavoiteltavaa kutsuvuutta.	Toteutetaan kaavaa.
Rakennuksen julkisivut ja julkiset ulkotilat on toteutettava kaupunkikuvallisesti korkeatasoisina, muotoilultaan ja materiaaleiltaan korkealaatuisina sekä aikaa	Ei syytä olla eri mieltä	Toteutetaan kaavaa.

kestävinä ja satamamiljööseen soveltuvina.		
Julkisivujen tulee olla värisävyltään tummia.	Tuleeko tämä koko alueen julkisivujen määrittelystä. Ei mielestäni perusteltu.	En pitäydy kaavassa.
Oleskelutilojen ikkunat tulee toteuttaa siten, että niiden alareuna on lattian tasossa.		Pitäydyn kaavassa
Katot tulee rakentaa harjakattoina.	Harjakatto rajoittaa turhaan suunnittelijan vaihtoehtoja. Harjakatolla on vain muodollinen viittaus tontilta aiemmin purettuun rakennukseen.	En pitäydy kaavassa
Parvekkeet saa rakentaa rakennuksen rungon ulkopuolelle.	Ei merkitystä	Ei merkitystä
Ulokeparvekkeiden on oltava ripustettuja.	Ei merkitystä	Ei merkitystä

Korttelin terassialue tulee rakentaa yhtenäisen suunnitelman mukaan. Terassialueella ei saa olla autopaikkoja.		Pitäydyn kaavassa
Tontin autopaikkamääräykset: tontille saa sijoittaa enintään kolme autopaikkaa.		Pitäydyn kaavassa
Tontille tulee sijoittaa vähintään 20 pyöräpysäköintipaikkaa. Telineissä on oltava runkolukitusmahdollisuus.		Pitäydyn kaavassa
Tekniset tilat tulee integroida rakennukseen eikä niitä saa sijoittaa vesikaton yläpuolelle erillisiin rakennusosiin.		Pitäydyn kaavassa
Jäte- ja muu huolto tulee sijoittaa rakennuksiin, Koksikadun puolelle.		Pitäydyn kaavassa

(Kalasataman yhteiskerhotila 2021.)

3.1.8 Tarveselvitys

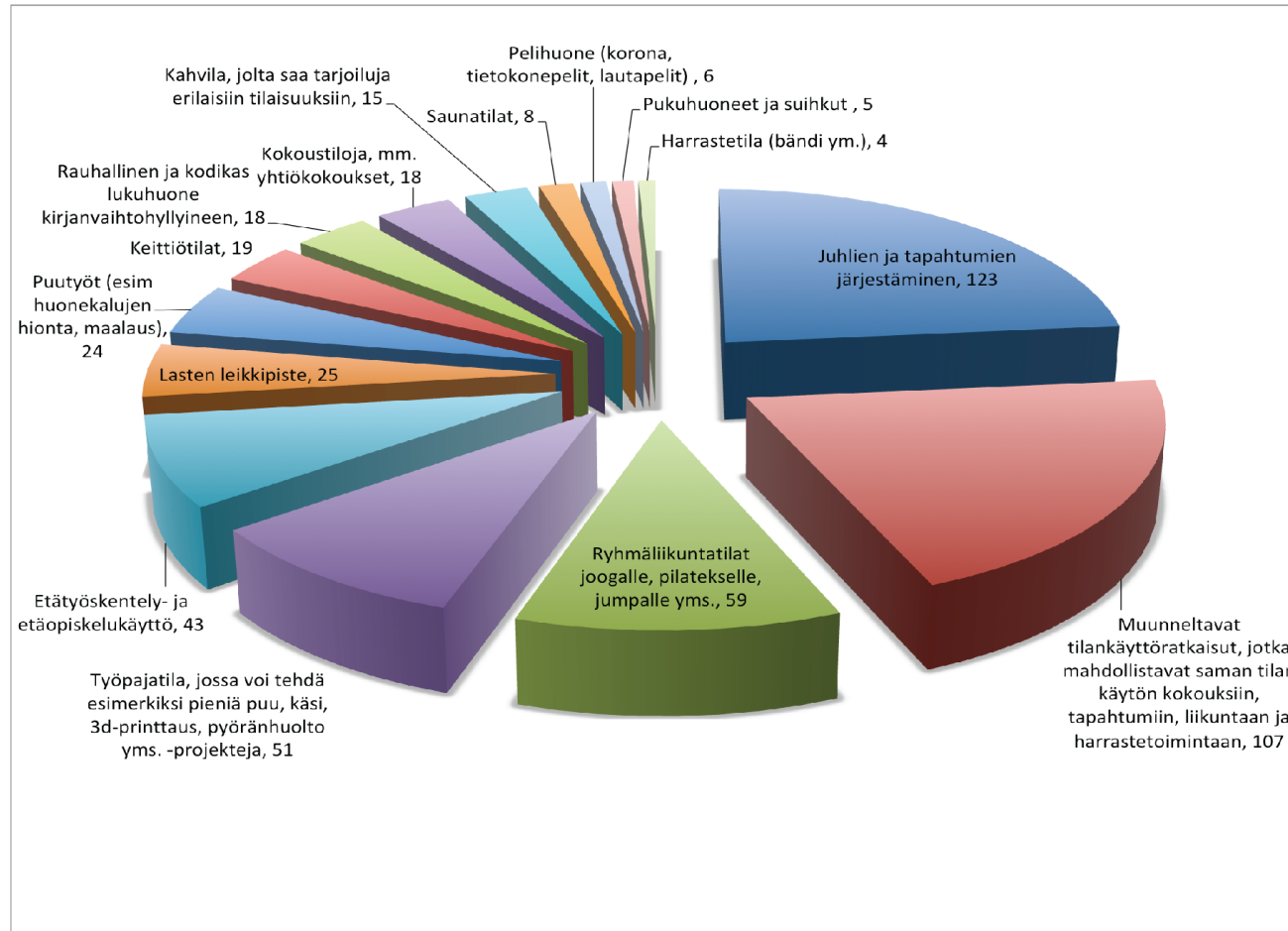
Vuonna 2019 Erat-arkkitehdit tekivät yhteistyössä Kalasatama Palvelu Oy:n kanssa tarveselvityksen Kalasataman alueelle sijoitettavan asukkaita palvelevan asukastalon sijainnin ja toiminnallisuuden selvittämiseksi. (Helsingin Kalasataman yhteiskerhotilan tarveselvitys 2019.)

Asukastaloon sijoittuvista toiminnoista on tehty laaja alueellinen asukaskysely tammi-helmikuussa 2019. Vastauksia tuli noin 120:ltä henkilöltä. Kuvassa 17 näkyvät kyselyn tulokset. (Helsingin Kalasataman yhteiskerhotilan tarveselvitys 2019.)

Kyselyn perusteella tilaohjelmaan sisällytettiin varaukset lähes kaikille asukaskyselyssä olleille toiminnoille lukuun ottamatta nuorten pelihuonetta, saunaa ja bänditreenitiloja, koska niitä kannatettiin vähän. (Helsingin Kalasataman yhteiskerhotilan tarveselvitys 2019.) Vuonna 2021 tehdyssä viitesuunnitelmassa sauna on mukana tilaohjelmassa.

Suurimpana toiveena oli suuri muunneltava tila, jossa on mahdollista pitää kokouksia, järjestää juhlia ja joka sopii liikunta- ja harrastustoiminnoille. (Helsingin Kalasataman yhteiskerhotilan tarveselvitys 2019.)

Ryhmäliikuntatilat (jooga, pilates, jumppa) ja työpajatila, jossa voi tehdä puukäsitöitä, 3D-printtausta ja polkupyörän huoltoa, olivat myös suosituimpia. Myös etätyöskentely- ja etäopiskelukäyttö sai paljon kannatusta. (Helsingin Kalasataman yhteiskerhotilan tarveselvitys 2019.)

Kuva 17. Asukaskyselyn tulokset (Helsingin Kalasataman yhteiskerhotilan tarveselvitys 2019).

3.2 Analysointi

Taulukko 2:ssa on analysoitu lähtötietoja.

Taulukko 2. Lähtötietojen analysointi.

Lähtötiedot	Plussat	Miinukset
Sijainti	Hyvä sijainti	
Tontti	Mahdollisuus suunnitella tontille identiteettirakennus	
Näkymät	Kahvilasta näkymä merelle. Myös muita mielenkiintoisia näkymiä. Muualta asukastaloon ei häiritseviä näkymiä.	
Auringon kierto	Etelä ja länsi hyviä ilmansuuntia ravintolan terassille ja saunan vilvoittelulle.	

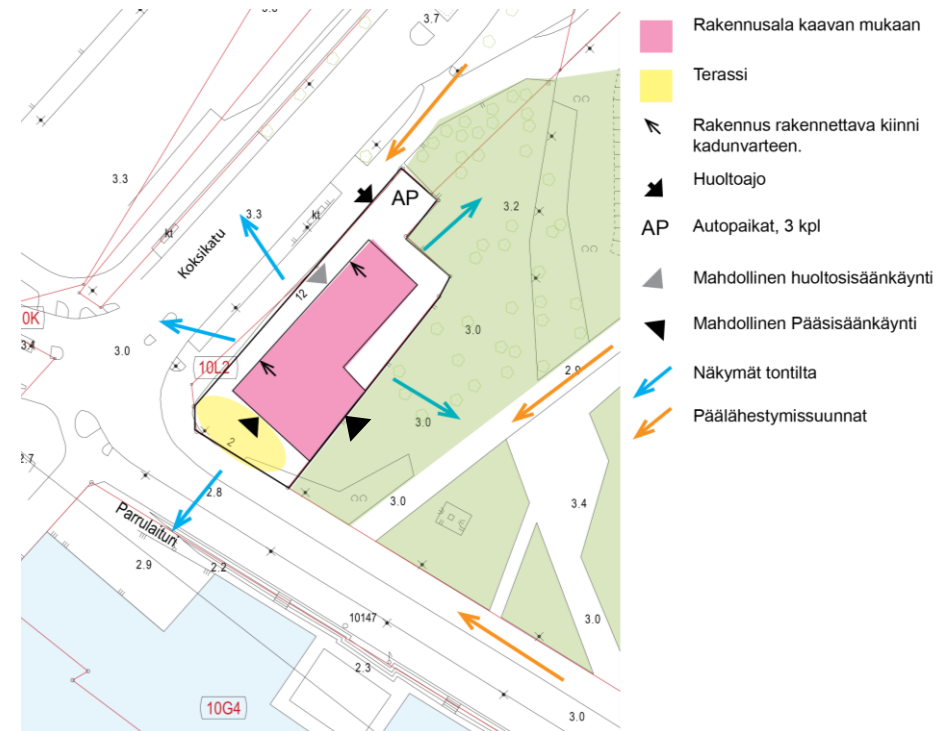
Topografia	Tasainen tontti -> helppo toteuttaa esteettömyys	
Liikenne		Vain kolme autoa paikkaa tontilla. Sompassaaren ja Nihdin valmistuttua liikenne vilkastuu nykyisestä -> viihtyisyys terassilla voi kärsiä.
Kaava	Kaavan asettamat ohjeet voidaan toteuttaa muuten paitsi katon muodon osalta. Katson, että harjakatto ei ole välttämätön. Sillä on haluttu kertoa paikalta puretun rakennuksen historiaa.	
Kasvillisuus	Vähemmän relevantti lähtötieto: tontti on pieni eli siihen mahtuu vain muutama puu.	

3.3 Johtopäätökset

Rakennus tulee sijoittaa Koksikadun varteen (kuva 18). Näin risteysalue rajautuu selkeästi idän puolelta. Rakennus toimii porttiaiheena Kalasatamanpuistoon ja koko asuinalueelle lännestä Vilhovuorenkadun suunnasta lähestyttäessä. Rakennus on toisin sanoen identiteettirakennus.

Kahvila on luontevaa sijoittaa katutasoon elävöittämään katutilaa ja houkuttelemaan ihmisiä poikkeamaan rakennukseen. Kahvilan suuntauksessa etelä on paras, koska näin kahvilaan saadaan aurinkoa ja näkymänä on meri. Myös kahvilan terassialue on luontevaa sijoittaa suunnittelualueen eteläpään juuri auringon ja näkymien takia. Jos rakennus olisi kaksimassainen, saisi terassin rakennusmassojen väliin suojaan.

Saunan vilvoittelun on hyvä olla ylemmässä kerroksessa yksityisyyden takia.

Kuva 18. Johtopäätökset.

3.4 Tilaohjelma

Taulukossa 3 on viitesuunnitelmassa käytetty tilaohjelma.

Taulukko 3. Viitesuunnitelman tilaohjelma:

1.kerros	m ²
ravintolasali	150
keittiö	54
jäte	8
tekn.tila	8
pitopalvelu	8
TK	5
eteinen	46
varasto	18
wc-tilat	33
kioski	15
monikäyttötila (ryhmäliikunta, verstaas, eri tilaisuuksia 50 hengelle)	119
Yhteensä	464

2. kerros	m ²
Pukuh. M	12
pesuh.	8
yhteissauna	14
Pukuh. N	10
pesuh.	8
inva-WC	5
Aula	30
Baari	7
Varasto	20
WC M	9
WC N	10
inva-WC	5
Monikäyttötila	165
Tekninen tila	60
Käytävätilaa	28
Yhteensä	394

Tiloista kioskia ei ole mukana tarveselvityksessä, enkä välttämättä näe sille tarvetta lopullisessa tilaohjelmassa, koska kahvila varmasti palvelee suurelta osin asiakkaita, jotka ehkä käyttäisivät kioskia. Sen sijaan tarveselvityksessä ilmenneistä toiveista korkealla oli toive työtilasta (co-working).

Viitesuunnitelman pohjalta laadittu tilaohjelma sisälsi useamman monitoimitilan, koska silloin tiloja voi kalustaa monipuolisemmin. Jos esim. tilassa olisi saman päivän aikana verstaustoimintaa ja liikuntaa ja kenties vielä kokous, voisi siinä tapauksessa, että tiloja on useampi, kalustaa jokin tila esim. verstaustoiminnalle koko päiväksi, niin ei tarvitsisi joka tunnin jälkeen kalustaa tilaa eri lailla.

Taulukossa 4 on uusi, viitesuunnitelman pohjalta laadittu tilaohjelma. Siinä erona on, että eri monikäyttötiloja on kolme kahden sijaan, ja lisäksi on vielä co-working-tila, jota tarveselvityksessä toivottiin.

Taulukko 4. Tilaohjelma.

1.kerros	m ²
ravintolasali	126
keittiö	51
jäte	7
tekn.tila	6
TK	5
eteinen	29
wc-tilat	34
yhteensä	258
2. kerros	m ²
monikäyttötila	113
monikäyttötila	99
keittiö	12
varasto	13
käytävä	16

Yhteensä	253
3. kerros	m ²
monikäyttötila	148
IV-konehuone	56
co-working-tila	33
varasto	8
käytävä	9
yhteensä	254
4. kerros	m ²
Pukuh. M	12
pesuh.	7
yhteissauna	13
Pukuh. N	8
pesuh.	8
inva-WC	6
käytävä	36
Baari	8

Varasto	7
WC M	9
WC N	9
inva-WC	6
siivous	5
Yhteensä	134
1+2+3+4 krs yhteensä	899
Yhteensä 1083 k-m ²	

4 Luonnostelu

4.1 Referenssit

New Museum, New York, USA / Sanaa, 2007

Tässä New Yorkiin suunnitellussa museossa kiinnostaa, miten vertikaalinen massa on pilkottu pienemmiksi osiksi, jolloin se istuu ympäröivään kaupunkirakenteeseen paremmin kuin yhtenäinen massa. Pienellä mutta merkittävällä massojen siirrolla saadaan aikaan dynaamisuutta ja houkutteleva ja kutsuva muoto. Tätä kokeiltiin suunniteltavan asukastalon skenaarioon, jossa vertikaalinen neljän kerroksen massa rikotaan pienemmäksi. Kutsuvuutta luovat maantasokerroksen suuret lasipinnat ja huomiota herättävä arkkitehtuuri.

Kuva 19. New Museum (Kaufman).

Toimisto- ja liikerakennus, Mexico City,
Meksiko / Dellekamp/Schleich

Tämä referenssi liittyi aluksi puuarkkitehtuuriin. Puun jäätyä ratkaisusta referenssi säilyi: siinä on jäsennelty nelikerroksinen rakennus, jossa toisessa kerroksessa on kiinnostava kantava ristikkorakenne. Kohteessa kiinnostaa myös julkisivujen eri kerrosten jäsentely, miten on saatu ilmeikästä ja kutsuvaa arkkitehtuuria tiukassa suorakaiteen muotoisessa massassa. Kutsuvuutta luo maantasokerroksen suuret lasipinnat ja puun käyttö.

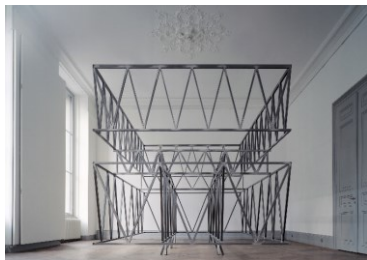
Kuva 20. Toimisto ja liikerakennus (Gamo).

Leutschenbach School, Sveitsi / Christian Kerez, 2009

Tässä koulussa (kuva 21) on kantava rakenne, jonka periaatetta käytän omassa suunnitelmassa. Kuvassa 22 näkyy rakenteen periaate eli vinopilarit on hitsattu kiinni palkkeihin, jolloin muodostuu koko sivun mittainen levymäinen, jäykkä kantava rakenne, joka mahdollistaa ulokkeet.

Kuva 21. Koulun julkisivu (Kerez 2013).

Kuva 22. Kantavan rakenteen periaate (Kerez 2013).

The Library, Kööpenhamina, Tanska/Cobe, 2011

Tässä referenssissä on kuutiomainen massa rikottu, jolloin on saatu dynamiikkaa ja liikkeen tuntua arkkitehtuuriin. Tämä tetrismäinen ratkaisu on samankaltainen kuin omassa työssäni.

Kuva 23. Kirjaston dynaaminen massoittelu (Norlander).

Rullakkotorin asukastalo, Pohjois-Pasila,. 1185 k-m²./
Inaro arkkitehdit, 2023.

Tämä on varsinainen tyypologinen referenssi. Tässä on hyvää tilojen sijoittuminen ja sisäänkäynnit, tilojen koot sekä ulko-arkkitehtuuri. Viisto, origamimainen julkisivu vetää puoleensa pääsisäänkäynnille. Toiminnoiltaan rakennus on monipuolinen ja usealla sisäänkäynnillä on helppo pitää useassa tilassa samanaikaisesti toimintaa.

Kuva 24. Näkymä asukastalon pääsisäänkäynnille (Inaro).

Kuva 25. Pohjapiirros (Inaro).

Kuva 26. Asukastalon verstaas (Fira 2022).

Hain referenssejä eri hakutermeillä (mm. community center) verkosta Archdaily-, Dezeen- ja Detail-sivustoilta. Hain referenssejä myös A+U lehdistä kahdelta viime vuodelta kuitenkin löytämättä sopivia kohteita.

4.2 Skenaariot

Eri skenaarioita luonnostelin mm. pohjapiirroksin, joissa tutkin tiloja ja toiminnallisuutta Archicadissa vyöhyke-komennolla. Näin tilojen koot olivat koko ajan tiedossa.

Lähdin hakemaan vaihtoehtoa Rambollin tekemälle viite-suunnitelmalle, joka oli kaksikerroksinen, ja jossa oli ensimmäisessä kerroksessa kahvila ja toisessa sauna ja vilvoittelu etelän suuntaan.

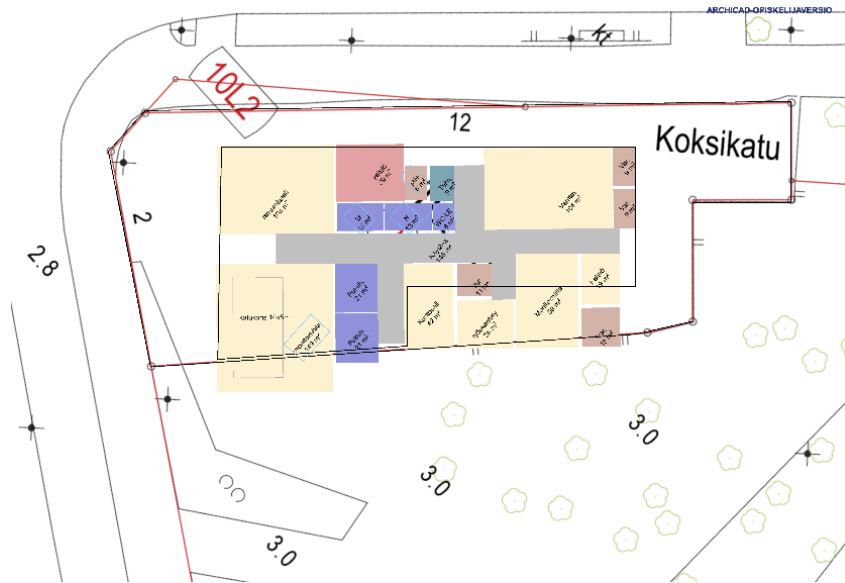
Tontin rakennusalue määrittelee pitkälle rakennuksen sijoitumista tontille. Kaksikerroksisessa skenaariossa rakennusalue täyttyy käytännössä kokonaan, pois lukien eteläpään leveämpää rakennusalueen osioita.

Huoltoyhteys on jo kaavassa määritelty tapahtuvan Koksikadulta eikä sitä ole syytä kyseenalaistaa, koska tontin itäpuolella on puisto ja etelässä on kahvilan terassi.

4.3 Piirustukset ja pienoismallit

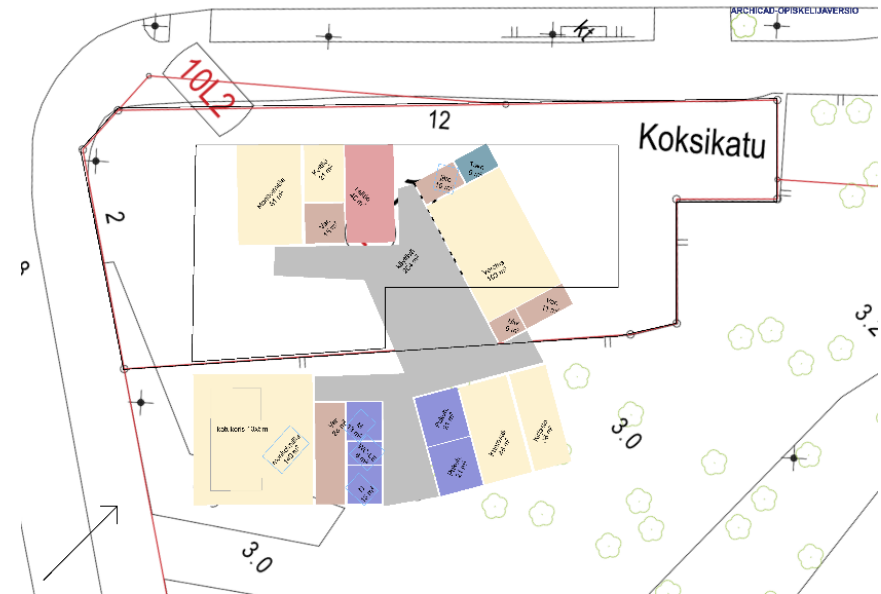
Suunnittelin tilojen toiminnallisuutta 1:200 pohjien avulla.

Tein eri skenaarioita: ensimmäisenä skenaariona (kuva 27) yksikerroksinen keskikäytäväratkaisu, jossa kaikki tilat ovat saavutettavissa yhdeltä keskikäytävältä. Huonona puolena on, että tilat ylittävät rakennusalueen.

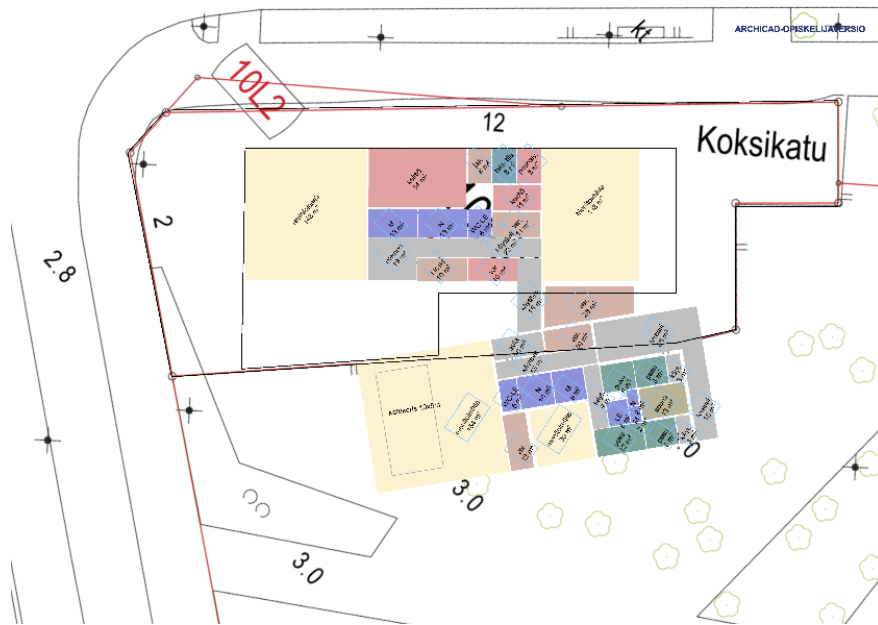
Kuva 27. Yksikerroksinen keskikäytäväratkaisuskenaario.

Toisessa skenaariossa (kuva 28) kahvila on keskellä aulatilassa ja eri tilat muodostavat selkeitä blokkeja, jotka kiertyvät kahvilan ympärille. Plussana tässä ratkaisussa on, että keskelle muodostuu intiimi ja suojaisa terassialue. Blokit muodostavat myös massoitteultaan dynaamisen kokonaisuuden. Miinuksena on tässäkin se, että tilat ylittävät rakennusalueen.

Kuva 28. Yksikerroksinen skenaario, missä blokit kiertyvät kahvilan ympärille.

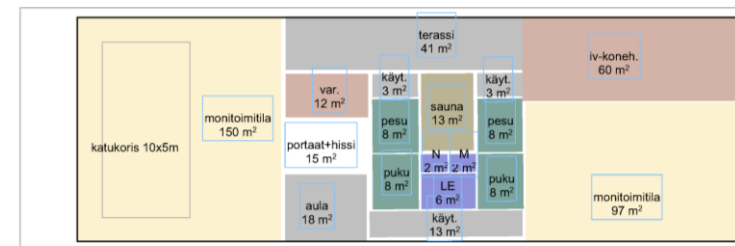
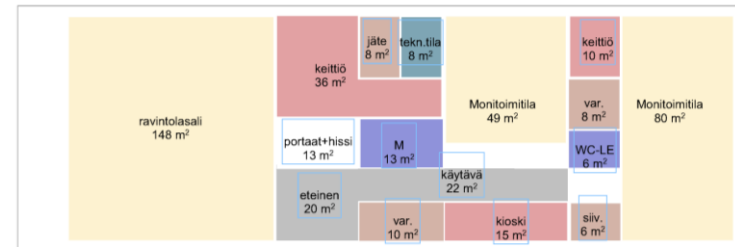
Kolmannessa yksikerroksisessa skenaariossa (kuva 29) on kaksi blokkia, joiden väliin jää suojaisa terassialue. Blokkien välistä nousee istumaportaikko, jossa on mukava oleskella auringossa tai varjossa. Tässäkin ongelmana on, että suunnitelma ylittää rakennusalueen.

Kuva 29. Yksikerroksinen skenaario, missä kaksi massaa muodostavat intiimin sisäpihan.

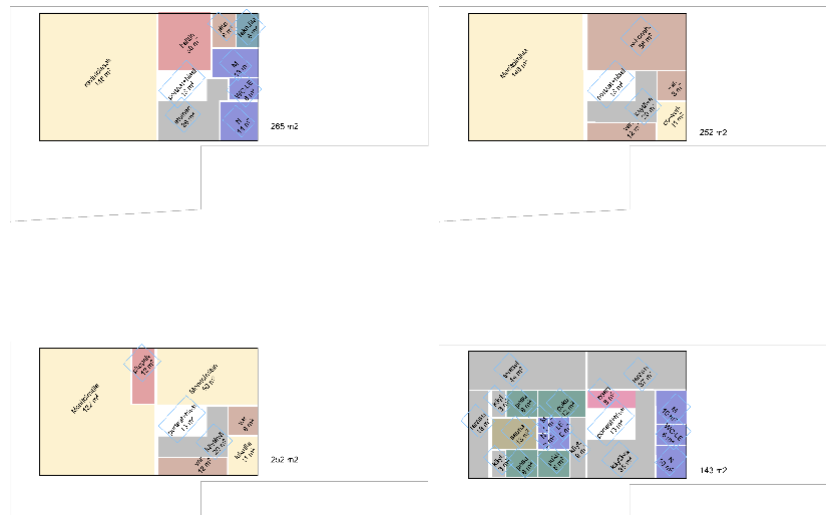
Kaksikerroksisessa skenaariossa on tehty vaihtoehtoinen suunnitelma viitesuunnitelmalle (kuva 30). Siinä on viitesuunnitelman kahden monitoimitilan sijaan neljä monitoimitilaa, jolloin rakennuksen käyttö on monipuolisempaa ja samaan aikaan voidaan tehdä useampia asioita. Saunan vilvoittelu on tässä skenaariossa suunnattu länteen iltaurinkoon, koska

ihmiset saunovat useimmiten iltapäivän. Viitesuunnitelmassa vilvoittelu oli suunnattu etelään.

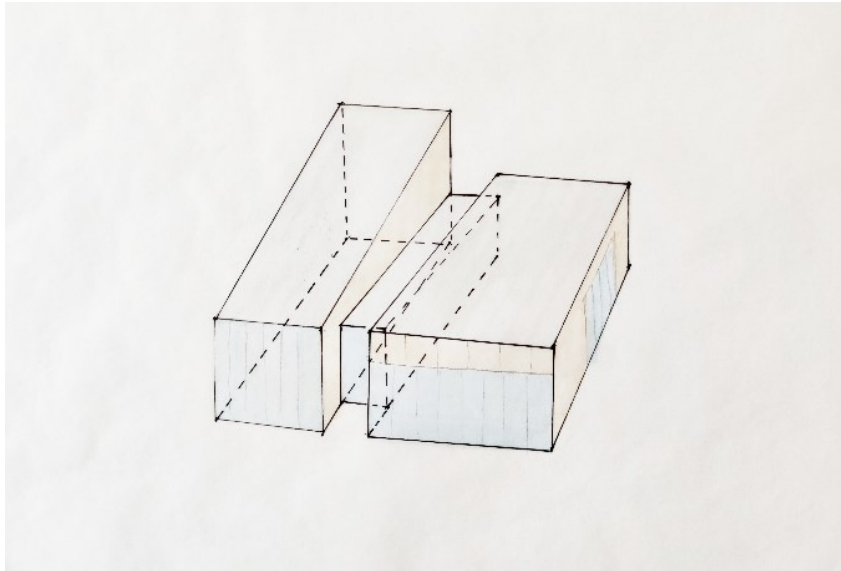
Kuva 30. Kaksikerroksinen skenaario.

Nelikerroksisessa vaihtoehdossa (kuva 31) vertikaalisuutta on rikottu. Ajatus tähän lähti merikonteista ja referenssityökentelystä.

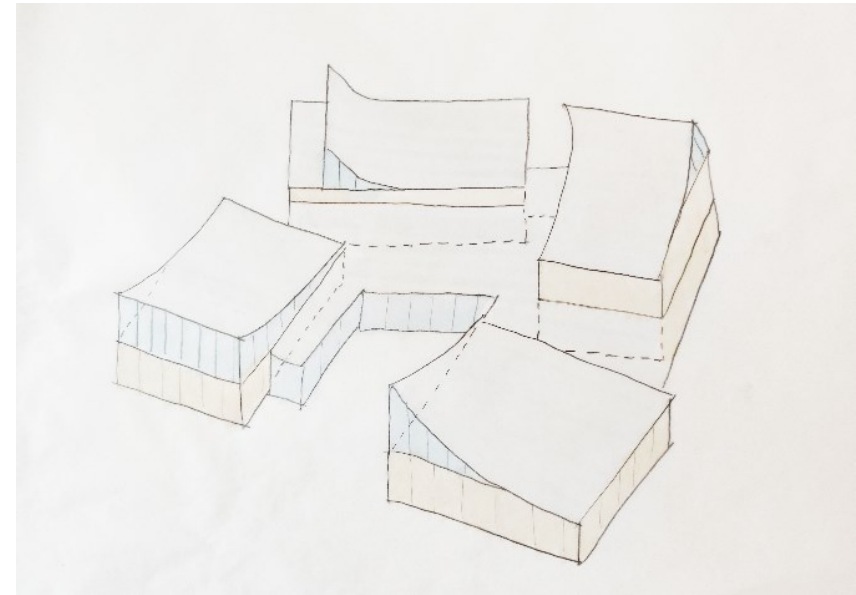

Kuva 31. Nelikerroksinen skenaario, jossa kerrokset eivät ole suoraan päällekkäin (ks. myös pienoismallikuvat).

Massoitteluskenaarioita käsinpiirrettyinä aksonometrisinä kuvina (kuvat 32 ja 33).

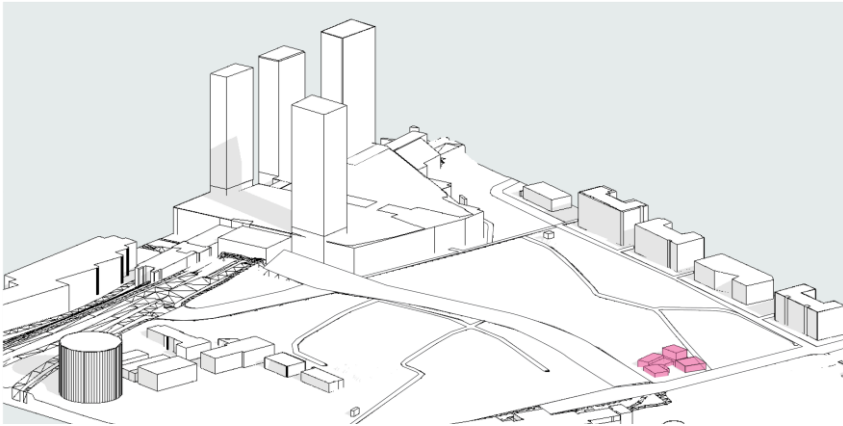

Kuva 32. Aksonometria yksikerroksisesta skenaariosta, jossa on keskikäytävä.

Kuva 33. Aksonometria yksikerroksisesta skenaariosta.

Tein massoitteluskenaarioita myös 3D-kuvina laajempaa kaupunkikuvallisena otantana (kuvat 34, 35 ja 36). Siitä näkee kuinka suhteellisen pieni rakennus on isommassa mittakaavassa, ja toisaalta sen, että paikka on otollinen identiteettirakennukselle, portti Kalasatamanpuistoon ja asuinalueelle.

Kuva 34. Yksikerroksinen massa.

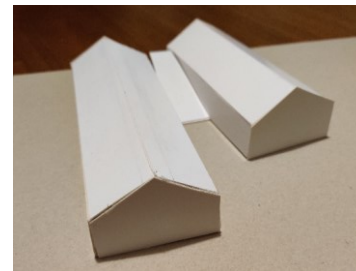

Kuva 36. Nelikerroksinen massa.

Kuva 35. Kaksikerroksinen harjakattoinen massa.

Kuvissa 37, 38 ja 39 on pienoismallitutkielmia eri skenaariosta. Ne on tehty mittakaavaan 1:200.

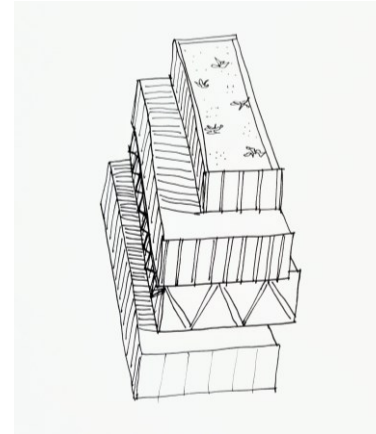
Kuva 37. Yksikerroksinen, kahteen blokkiin jaettu massa.

Kuva 38. Nelikerroksinen massa, jonka vertikaalisuutta on rikottu.

Kuva 39. Nelikerroksisen massan kantavan rakenteen tutkielma.

Kuva 40. Nelikerroksisen massan käsivarainen luonnos.

Ongelmana yksikerroksisissa ratkaisuissa on se, että saunan vilvoittelusta ei saa helposti katseelta suojaisaa paikkaa. Kahdessa kolmesta yksikerroksisesta skenaariosta sauna onkin jätetty pois. Yksikerroksiset ratkaisut myös poikkeuksetta ylittivät rakennusalueen. Mielestäni se ei olisi niin ongelmallista, koska tehdyt skenaariot eivät ylety puistoa halkovaan kevyen liikenteen väylään asti.

Jatkotyöstettäväksi valikoitui kaksikerroksisen ja nelikerroksisen ratkaisun. Kaksikerroksinen vaihtoehto täyttää kaavamääräykset. Sen useat monitoimiset ovat mielestäni parannus viitesuunnitelmaan. Nelikerroksisesta luonnosvaihtoehdosta saisi jo korkeutensa puolesta mielenkiintoa herättävän ehdotuksen, mitä vielä lisää eri kerrosten horisontaalinen poikkeama.

4.4 Viestintä

Viestin referenssityöstä julkisivukuvien ja pohja- ja leikkauspiirroksien sekä kuvalla pienoismallista. Mielelläni olisin käyttänyt myös detaljikuvia, mutta kyseisistä referensseistä en niitä löytänyt. Valitut kuvat ja piirrokset toivat esiin referenssien arkkitehtonisesti kiinnostavimmat aiheet.

Luonnoksista esittelin 1:200 pohjaratkaisuja vyöhykepiirroksin. Ja kaupunkikuvallista tilannetta 3D-kaupunkimallilla. Vyöhykkeillä kuvatut pohjapiirrokset olivat sopivia mittakaavaltaan, eivät siis liian tarkkoja vielä luonnosvaiheessa. Ja

3D-kuvasta sai kiinni, minkä kokoinen ympäröivä rakennuskanta on suhteessa suunniteltavaan asukastaloon.

4.5 Reflektio

Olisin voinut tarkastella aihetta moninäkökulmaisemmin. Tästä vaiheesta puuttuu esimerkiksi detaljiluonnokset vielä. Käyttämäni 1:200 mittakaava pohjapiirroksissa oli sopiva tämän kokoiseen rakennukseen.

Mielestäni referenssityöskentelyni oli monipuolista. Hain referenssejä typologian mukaan, mutta myös materiaalin ja tunnelman mukaan ja mielessä suunniteltavan rakennuksen luonne mahdollisena identiteettirakennuksena.

Luonnostelutyön pohjalta on mahdollista synnyttää mielenkiintoista arkkitehtuuria.

5 Suunnittelu

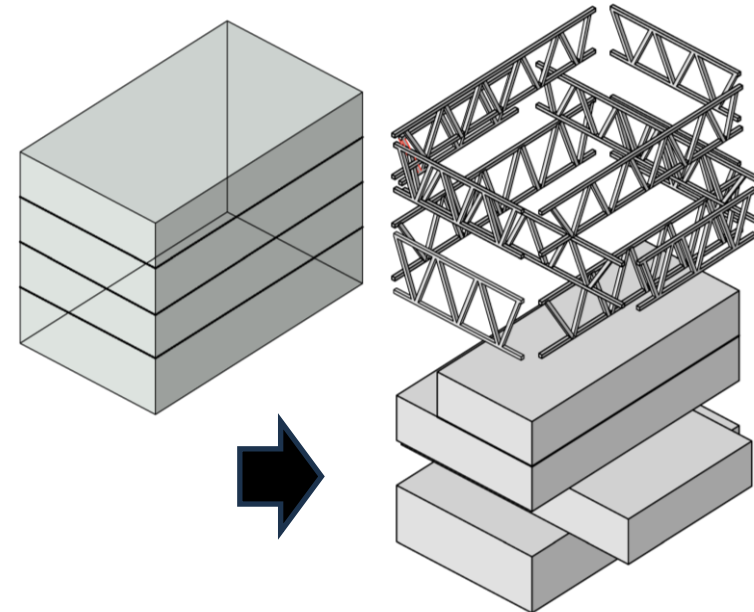
5.1 Osasuunnitelmat

5.1.1 Konsepti

Lähtökohtana oli nelikerroksinen massa (kuva 41). Kehittelyvaiheessa toinen kerros on kierretty 90 astetta. Se lisää rakennuksen dynaamisuutta ja muodostaa sisäänkäynnille katoksen, joka vetää puoleensa.

Rakenteena on teräksisistä vinopilareista ja kehiosta hitsattu levymäinen rakenne, joka jakaa yläpuolisten kerrosten painon tasaisesti ja mahdollistaa ulokkeen.

Valitsin esitystavaksi infograafin, koska se kertoo nopeasti konseptin periaatteen. Infograafi koostuu aksonometrisistä kuvista, mikä on tyypillistä infografiikalle.

Kuva 41. Nelikerroksinen massa, jossa toisen kerroksen kääntäminen on lisännyt dynaamisuutta ja saanut sisäänkäynnille katoksen. Lisäksi kuvassa kantavan rakenteen periaate.

5.1.2 Asemapiirros

Asemapiirroksessa on esitetty rakennuspaikan rajat. Suunniteltu rakennus ja lähiympäristö on esitetty riittävän laajasti kokonaisvaikutelmaa havainnollistaen.

Asemakaavasta näkee, että lähiympäristössä ei ole rakennuksia, vaan suunniteltu asukastalo sijaitsee Kalasatamanpuiston lounaiskulmassa.

Asemapiirrosta on suunniteltu mittakaavassa 1:500 Archicadissa. Käytetyssä mittakaavassa näkyy lähiympäristö ja siitä näkee, miten suunniteltu rakennus istuu ympäristöönsä.

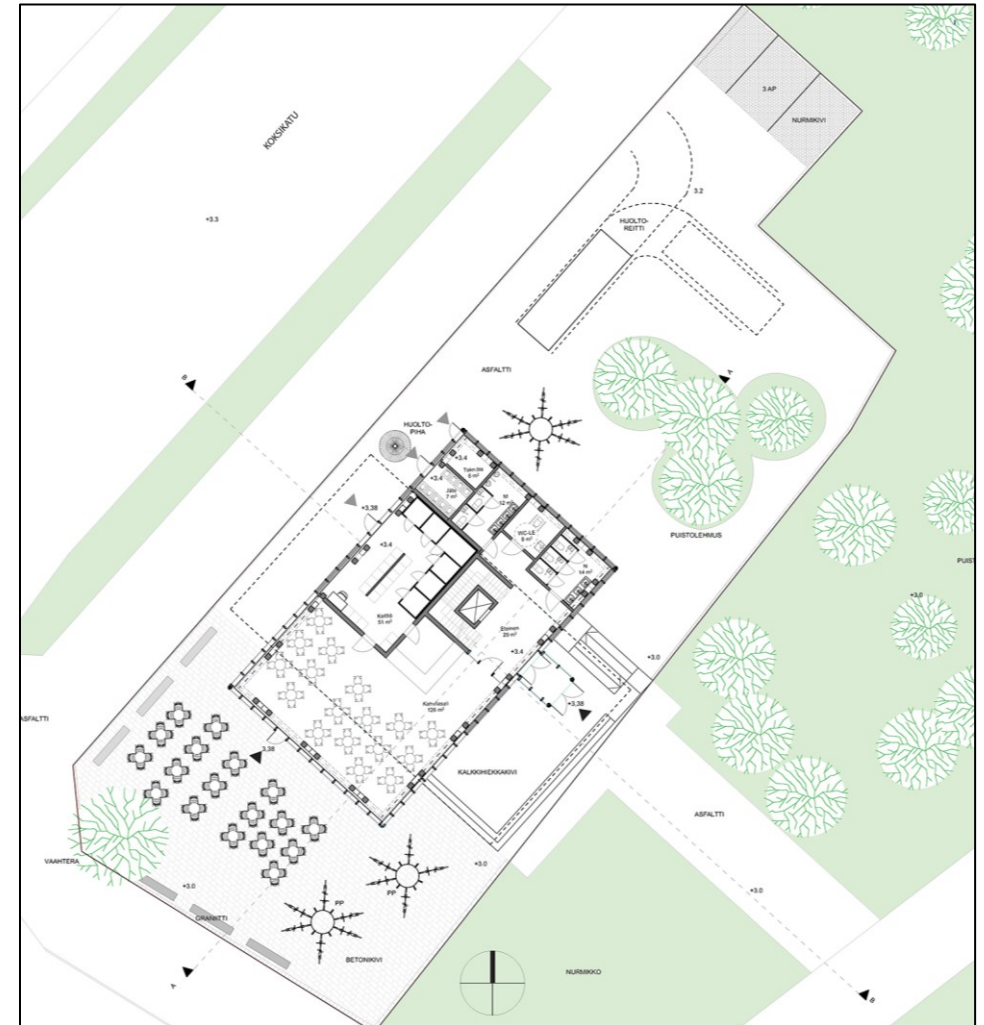

Kuva 42. Asemapiirros.

5.1.3 Pihasuunnitelma

Autopaikat ovat Koksikadun puolella (kuva 43), tontin luoteiskulmassa. Niitä on kaavan mukaisesti kolme: kaksi invapaikkaa ja yksi autopaikka huollolle. Kiveyksenä autopaikoilla on nurmikivi, mikä auttaa hulevesien imeytymisessä. Kahvilan huoltoliikenne mahtuu kääntymään tontin luoteiskulmassa. Nostopaikka on Koksikadun varressa. Tontilla on kolme kymmenen polkupyörän telineettä: kaksi asiakkaille etelän puolella ja yksi henkilökunnalle luoteiskulmalla. Etelässä on terassialue, joka on kivetty betonikivellä. Terassialuetta reunustaa kivipaadet, joilla voi istuskella ja joita voi käyttää skeittaukseen. Tontille on istutettu vaahtera lounaiskulmaan rajamaan terassin reunaa ja antamaan hieman varjoa terassille.

Pihasuunnitelma on suunniteltu mittakaavaan 1:100. Siinä voi riittävän tarkasti esittää kaiken oleellisen pintamateriaaleja myöden.

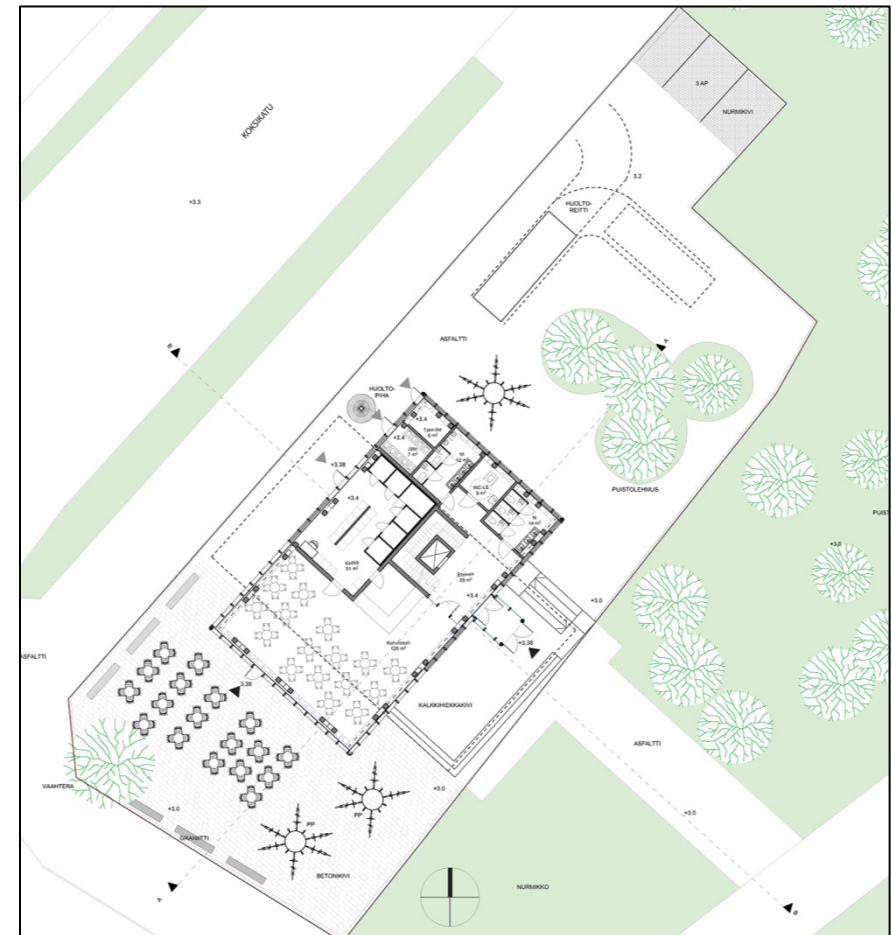

Kuva 43. Pihapiirros.

5.1.4 Pohjasuunnitelma

Rakennus on nelikerroksinen. Konseptina on ristiin pinotut merikontit, jotka muodostavat dynaamisen rakennusmassan. Ajatuksena on, että rakennus toimii majakkana, maamerkinä Kalasatamanpuiston nurkassa, meren äärellä.

Ensimmäisen kerroksessa (kuva 44) on kahvila, sen keittiö, jäte- ja tekninen tila sekä yleisö-wc:t. Kahvilan paikka on luontevasti maantasokerroksessa, etelän puolella, jolloin sen terassikin on luontevasti maantasossa ja etelän puolella. Eläväinen kahvila vetää puoleensa alueen asukkaita ja toimii näin rakennuksen ”sisäänheittäjänä”. Jäte- ja tekninen tila ovat Koksikadun varressa kaavan edellyttämällä tavalla toimien keittiön sisäänkäynnin kanssa huoltopihana. Pääsisäänkäynti on puiston puolelta, koska porrashuone on luontevasti kahvilatilan vieressä.

Kuva 44. Pohjapiirros, maantasokerros.

JULKISIVUT

JULKISIVU POHJOISEEN

JULKISIVU ITÄÄN

JULKISIVU ETELÄÄN

JULKISIVU LÄNTEEN

- 1 Alumiinilevy, messingin värinen
- 2 Lasi
- 3 Teräs, maalattu, valkoinen

Kuva 47. Julkisivut.

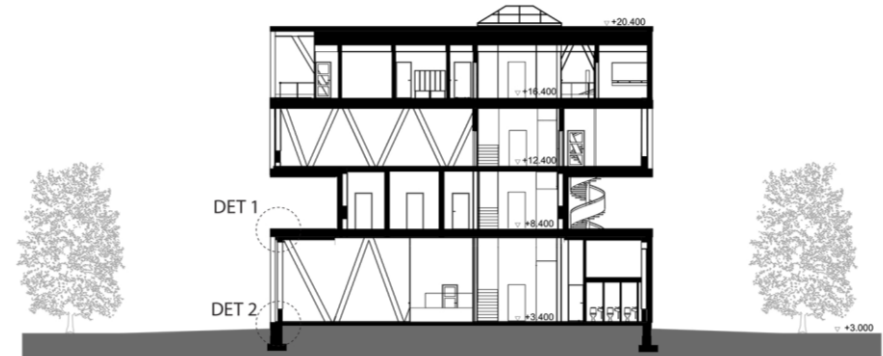
5.1.5 Julkisivumallit

Julkisivut (kuva 47) on verhottu messinginvärisellä alumiini-metallilevyillä. Sen on haluttu muistuttavan majakkaa, etenkin aikaan ennen fyysistä rakennettua majakkaa, kun laivoja ohjattiin tulen avulla. Siitä juontuu väri. Aukotus on selkeä ja lasipintaa on pääosin joka kerroksen lyhyellä sivulla, jolloin konttimainen ilme korostuu, poikkeuksena maantasokerroksen kahvila, joka on lasia joka puolelta, jotta se olisi joka suunnalta kutsuva.

Suunnittelin julkisivuja 3D-mallissa ja pohjassa verhorakenteena sekä 2D-projektioina.

5.1.6 Leikkaussuunnitelmat

Leikkauksesta näkee, että kantavina rakenteina on vinopila-reista ja palkeista hitsattu jäykkä levymainen rakenne, joka mahdollistaa ulokkeet.

Kuva 48. Leikkaus A–A.

Leikkauspiirustus on generoitu Archicadin tietomallista. Lähiympäristössä ei ole muita rakennuksia, joten niitä ei näy leikkauksessa.

5.2 Havainnot

Suunnittelin ensin vyöhyketyökalulla Archicadissa pohjia. Sitten pienoismallilla massaa ja massoitteluun ja arkkitehtuuriratkaisuihin hain apua referenssityöskentelystä. Pienoismaalleja tein 1:200 mittakaavaan. Kun päädyin nelikerroksiseen ratkaisuun, tein siitä ensin vyöhyketyökalulla pohjat ja sitten pienoismallin. Tein tämän jälkeen kantavista rakenteista työmallin huomatakseni, että kantavat linjat eivät kohtaa. Ohjaajalta sain muutaman referenssin, mitä tutkimalla kantavien rakenteiden periaate ratkesi. Tässä auttoi myös rakenneohjaukset. Suunnittelu eteni välillä pohjia miettien, sitten taas pienoismallia tutkien ja leikkausta ja 3D-tietomallia. Ratkaisuihin tarvitsee siis monia eri vaihteita.

Tein mielestäni suunnittelua riittävän kattavasti. Käsin luonnostelemista olisi voinut tehdä enemmän, nyt sitä oli vain massoitteluvaiheessa. Lisäksi helposti unohduin miettimään pohjia, kun samalla piti miettiä massaa, leikkausta ja julkisivuja.

Referenssityöskentely oli mielestäni ammattimaista. Löysin omaa työtäni edistäviä referenssejä. Osa oli tosin yksikerroksisiin ratkaisuihin tarkoitettuja ja ne jätin pois, kun valitsin jatkotyöstettäväksi nelikerroksisen ratkaisun. Rakenneongelmaan tarvitsin ohjaajan vinkin referensseistä, joista voisi olla apua ongelmani kanssa.

Ehkä tyypilliseen tapaan, arkkitehtuuri antoi odottaa itseään tovin, mutta olen tyytyväinen lopputulokseen. Se on mielestäni ammattimaisesti suunniteltu ja siinä on arkkitehtuuria.

6 Yhteenveto

Lähtötiedoista sijainti oli otollinen alueen identiteettiä määrittävälle rakennukselle. Tontti oli tasainen ja näkymät olivat mielenkiintoisia joka suunnalla, etenkin etelään. Auringon kierron suhteen suunniteltava rakennus sai auringon valoa koko kierron ajan. Liikenteellisesti rakennukselle haluttiin saapuvan jalan, pyörällä tai julkisilla, sillä autopaikkoja tontilla oli vain kolme.

Rakennus tuli sijoittaa Koksikadun varteen, jolloin Koksikadun ja Parrulaiturin risteysalue rajautui selkeästi lännen puolelta. Rakennus toimi porttiaiheena Kalasatamanpuistoon ja koko asuinalueelle lännestä saavuttaessa.

Kahvila oli luontevaa sijoittaa maantasokerrokseen elävöittämään katutilaa ja houkuttelemaan ihmisiä poikkeamaan rakennukseen.

Skenaarioita oli aluksi useampi yksikerroksinen, jolloin tilat olisi saanut samaan tasoon ja olisi voinut synnyttää esim.

suojaisan sisäpihan terassia varten, mutta ongelmaksi muodostui rakennusalueen ylitys sekä saunaosaston vilvoittelun katseilta suojaisan tilan aikaansaaminen. Jatkokehittelyyn valikoitui sen takia kaksi- ja nelikerroksiset ehdotukset, joissa vilvoittelu ratkesi sijoittamalla saunaosasto katutasoa ylemmän kerrokseen.

Lopulliseksi ratkaisuksi jalostui nelikerroksinen ratkaisu. Ratkaisut perustuivat kahteen ideaan: ensimmäinen oli ajatus konttipinosta ja toinen ajatus rakennuksesta majakkana. Korkeampi massa kiinnittää paremmin huomiota, kun kyseessä on identiteettirakennus. Massoittelemisen dynaamisuutta lisättiin kääntämällä toisen kerroksen massaa. Toiminnot jaettiin selkeästi omiin kerroksiin: kahvila ensimmäiseen kerrokseen, monitoimitilat toiseen ja kolmanteen kerrokseen ja saunaosasto ja baari neljänteen kerrokseen.

Tavoitteena oli suunnitella kutsuva asukastalo Kalasatamaan. Hain kutsuvuuteen ratkaisua toiminnallisuudesta ja esteetikasta. Toiminnot olivat sijoitettu selkeästi omiin kerroksiin. Lisäksi hain esteettisesti kiinnostavaa arkkitehtuuria,

joka olisi kutsuvaa. Mielestäni rakennuksesta tuli mielenkiintoinen ja myös sen takia kutsuva.

Lähteet

Asukastilat Helsingissä 2019. Verkkoaineisto. Helka ry. <<https://kaupunginosat.fi/helka/helkan-asukastilat-helsingissa-2019-selvitys/>>. Luettu 9.2.2024.

Gamo, Rafael. El Jardín Anatole in Mexico City by Dellekamp/Schleich. Verkkoaineisto. Detail. <https://www.detail.de/de_en/el-jardin-anatole-in-mexico-city-von-dellekamp-schleich?qty=1>. 4.12.2023. Luettu 5.5.2024.

Helsingin Kalasataman yhteiskerhotilan tarveselvitys 2019. Verkkoaineisto. Kalasataman Palvelu Oy. <https://fisu-verkko.fi/wp-content/uploads/2019/06/Liite-2-Kalasatama_yhteiskerhotila_tarveselvitys-20190312.pdf>. Luettu 1.2.2024.

Helsingin karttapalvelu. Verkkoaineisto. Helsingin kaupunki. <<https://kartta.hel.fi/>>. Luettu 9.2.2024.

Inaro. Rullakkotorin aukio ja asukastalo. Verkkoaineisto. Inaro. <https://inaro.fi/fi/projects/rullakkotori_fi/>. Luettu 5.5.2024.

Kalasataman yhteiskerhotila. Asemakaavan muutoksen selostus. 2021. Verkkoaineisto. Helsingin kaupunki. <<https://ptp.hel.fi/DataForms/planreport/Default.aspx?id=12693>>. Luettu 1.2.2024.

Kaufman, Dean. New Art Museum. Verkkoaineisto. Archdaily. <<https://www.archdaily.com/70822/new-art-museum-sanaa>>. 28.7.2010. Luettu 5.5.2024.

Kerez, Christian. Leutschenbach School. Verkkoaineisto. Archdaily. <<https://www.archdaily.com/382485/leutschenbach-school-christian-kerez>>. 6.6.2013. Luettu 5.5.2024.

Laitinen, Karitta & Norvasuo, Markku. Asukkaiden yhteistilat ja kolmannet paikat. Aalto-yliopiston julkaisusarja. TIEDE + TEKNOLOGIA 9/2014. Verkkoaineisto. <<https://aalto-doc.aalto.fi/items/d42e6512-57c9-4761-b279-f03419760905>>. Luettu 9.2.2024.

Norlander, Rasmus. The Library. Verkkoaineisto. Cobe. <<https://www.cobe.dk/projects/the-library>>luettu 9.4.2024.

Saavola, Kaarina & Kurki, Hannu 2002. Asukastalot ja yhteiskerhotilat 2002. Asukastalojen ja asuinalueiden kehitysprosesseja. Helsingin Asukastaloverkostoyhdistys, Föreningen för Fritidshusnätet i Helsingfors – HATY ry/rf ja Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liitto ry HELKA. Verkkoaineisto. <https://kaupunginosat.fi/ruohonkarjet/wp-content/uploads/sites/60/2014/04/Ruohonkarjet_Kirja_arvostelut_Aasukastalot_2002_Aasukastalot-ja-yhteiskerhotilat-2002.pdf>. Luettu 9.2.2024.

Urpela, Olli. 2022. Postipuiston asukkaiden yhteinen Postivärikko avautuu keväällä 2023 – Haemme nyt yrittäjiä mukaan

toimintaan. Verkkoaineisto. Fira. < <https://fira.fi/uutiset/postipuiston-asukkaiden-yhteinen-postivarikko-avautuu-kevaalla-2023/#kuvat>>. 1.12.2022. Luettu 5.5.2024.

Yksinasuvien nuorten määrän kasvu hidastui vuonna 2022, 2023. Verkkoaineisto. Tilastokeskus. <<https://www.stat.fi/julkaisu/cl8a30d0ruzs50cvv45kppqg>> Luettu 9.2.2024.

Ympäristöministeriön ohje rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokista YM1/601/2015. 2015. Verkkoaineisto. Ympäristöministeriö < [https://ym.fi/documents/1410903/38439968/Ymparistoministerion-ohje-rakentamisen-suunnittelutehtavien-vaativuusluokista-A7E116C5_7DAE_430D_8924_A6155D78B461-109187.pdf/5f086d96-51a5-a0e3-8e35-486e62251c60/Ymparistoministerion-ohje-rakentamisen-suunnittelutehtavien-vaativuusluokista-A7E116C5_7DAE_430D_8924_A6155D78B461-109187.pdf?&=1600745630090](https://ym.fi/documents/1410903/38439968/Ymparistoministerion-ohje-rakentamisen-suunnittelutehtavien-vaativuusluokista-A7E116C5_7DAE_430D_8924_A6155D78B461-109187.pdf/5f086d96-51a5-a0e3-8e35-486e62251c60/Ymparistoministerion-ohje-rakentamisen-suunnittelutehtavien-vaativuusluokista-A7E116C5_7DAE_430D_8924_A6155D78B461-109187.pdf?t=1600745630090) > luettu 16.4.2024.

Liitteet

Tehtävänanto

Metropolia amk Rakennusarkkitehtuuri
Projekti 12 Asukastalon suunnittelu
Opiskelija: Mika Petäjä
Ryhmä: TXR20S1
Ohjaaja Kaisa Hyyti
2. ohjaaja Sanni Sipilä
1.12.2023 / päivitetty 8.5.2024

Kaavoituksen pohjaksi tontin omistaja Helsingin kaupunki on teettänyt vuonna 2021 viitesuunnitelman Kalasataman yhteiskerhotilasta.

Harjoitustyössä tehdään vaihtoehtosuunnitelma viitesuunnitelmassa esitetyille yhteiskerhotilalle.

Harjoitustyössä opiskelija harkitsee noudattaako hän voimassa olevaa asemakaavaa.

Harjoitustyö

ASUKASTALO KALASATAMAAN

Tehtävänä on suunnitella asukastalo Kalasatamaan. Suunnittelualue rajautuu lännestä Koksikatuun, idästä ja pohjoisesta Kalasatamanpuistoon ja etelästä Parrulaituriin.

Rakennukseen tulee suunnitella muunneltava tila, joka mahdollistaa eri toimintoja kuten juhlien järjestämisen, kokoukset, liikunta- ja harrastetoiminnat, samoin työpajatila jossa voi tehdä esim. puukäsitöitä.

Tavoitteena on suunnitella kutsuva asukastalo. Tavoitteena on toteuttaa julkisivut ja julkiset ulkotilat kaupunkikuvallisesti korkeatasoisina, muotoilultaan ja materiaaleiltaan korkealaatuisina sekä aikaa kestävinä ja satamamiljööseen soveltuvina.

Alustava tilaohjelma (saattaa muuttua):

1.kerros	m²
ravintolasali	150
keittiö	54
TK	5
eteinen	46
varasto	18
wc-tilat	33
kioski	15
monikäyttötila (ryhmäliikunta, verstaas, eri tilaisuuksia 50 hengelle)	119
Yhteensä	469 m²
2. kerros	m²
Saunatilat:	
Pukuh. M	12
pesuh.	8

yhteissauna	14
Pukuh. N	10
pesuh.	8
inva-WC	5
Aula	30
Baari	7
Varasto	20
WC M	9
WC N	10
inva-WC	5
Monikäyttötila	165
Tekninen tila	60
Käytävätilaa	28
Yhteensä	394

Yhteensä 1+2

863 m²

Harjoitustyössä oletetaan, että rakennuspaikan maaperä on rakentamiskelpoinen.

Asukastalon suunnittelussa tulee huomioida erityisesti toiminnallisuus mutta myös rakennuksen arkkitehtuuri.

Lopulliset tulosteet:

Harjoitustyöstä laaditaan pystysuuntaiset 700 x 1000 mm kokoiset esittelyplanssit, jotka sisältävät seuraavat asiakirjat:

- asemapiirros 1:1000, rakennukset ja lähiympäristön rakennukset varjostettuina 45 astetta lounaasta
- mahdolliset infografiikat
- 1. kerroksen pohjapiirustus ja pihapiirustus koko tontista (1:100)
- 2.–4. kerroksen pohjapiirustus (1:200)
- julkisivut (1:200): väritetty ja varjostettu (huom. ympäröivä maasto rakennuksen molemmin puolin)
- poikkileikkaus (1:200): suunnitelman kannalta tilallisesti kiinnostavasta kohdasta (huom. ympäröivä maasto)
- havainnekuva ulkoa: yksi päähavainnekuva + muita havainnekuvia tekijän harkinnan mukaan
- havainnekuva sisältä arkkitehtonisesti mielenkiintoisesta kohdasta: kuvaa rakennuksen tilallisuutta ja näkymiä
- pienoismalli (1:200)
- piirrokset tulee varustaa havainnollistavin tekstein ja selittein

- ytimekäs selostus, jossa on kerrottu arkkitehtoninen idea ja suunnitteluratkaisut sekä kuvattu, kuinka arkkitehtuurin peruskäsitteet on huomioitu

Palautus 29.4.2024.

Seminaarien päivämäärät:

väliseminaari 16.2.2024

väliseminaari 22.3.2024

Seminaariesitykset 21.–23.5.2024

Planssipienennökset

HAVAINNEKUVA ETELÄSTÄ, PARRULAITURILTA

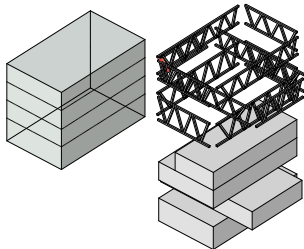
ASUKASTALO *Kolakantti*

Asukastalo sijaitsee Helsingin Kalasatamassa, Kalasatamanpuiston lounaiskulmassa osoitteessa Koksi-
katu 12 / Parrulaituri 2. Suunnittelupaikka on meren
äärellä, entisellä satama-alueella. Tämä seikka on
ollut innoittajana suunnittelulle.

Asukastalosta on tehty viitesuunnitelma: kaksiker-
roksinen, harjakattoinen rakennus. Tämä suunnitel-
mani on vaihtoehtoinen viitesuunnitelmalle. Siinä
on neljä kerrosta. Vertikaalisuus rakennuksessa on
seurausta inspiraatiosta alueen entisistä satamatoi-
minnoista eli konttipinoista.

Toinen seikka, joka perustelee vertikaalisuutta, on
ajatus rakennuksesta majakkana.

Suunnittelupaikan välittömässä läheisyydessä ei ole
 muita rakennuksia ja kauempanakin olevat raken-
nukset ovat arkkitehtuuriltaan keskenään erilaisia,
joten paikkaan sopi hyvin identiteettirakennus.

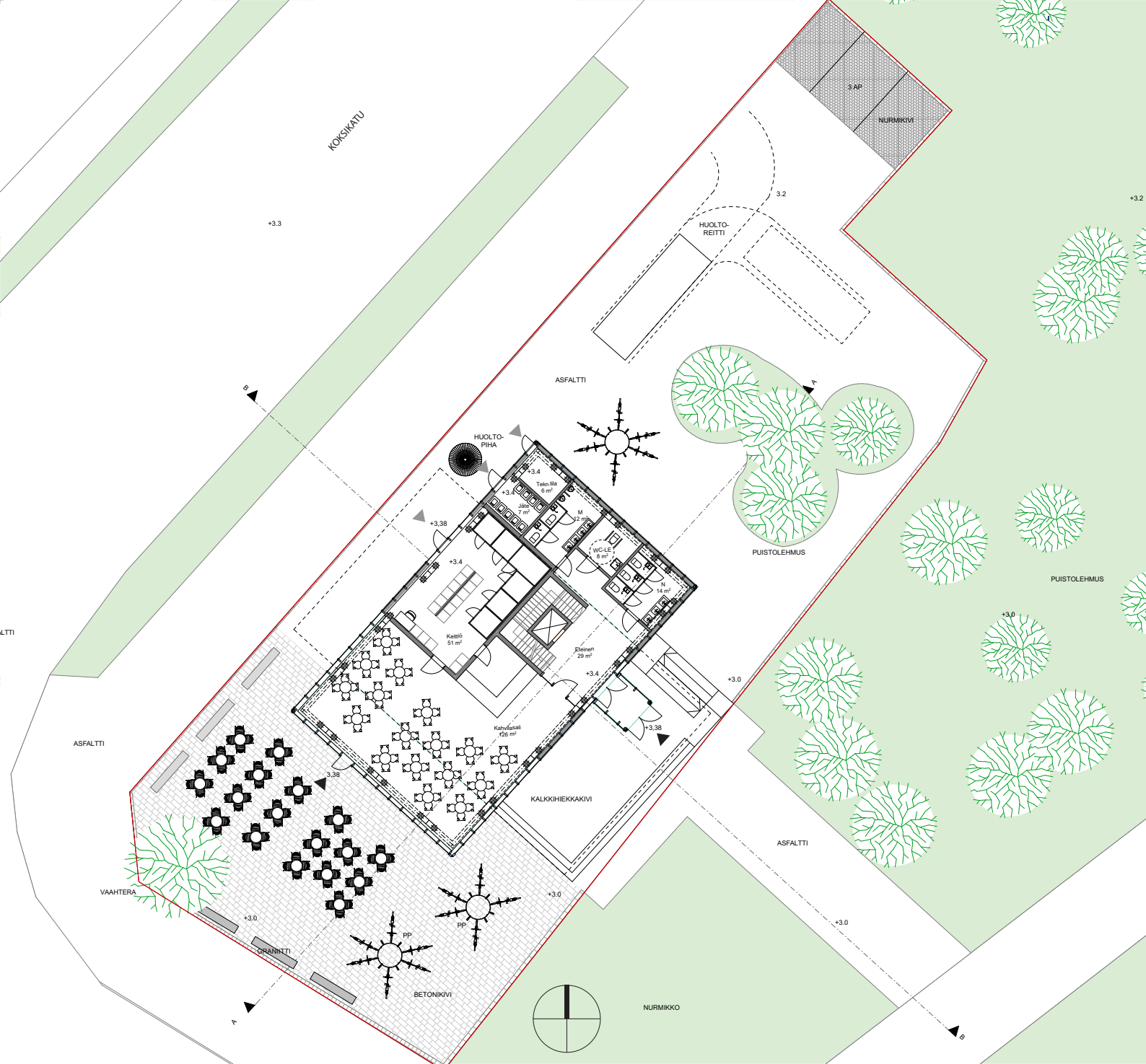
KONSEPTI

Lähtökohdiana oli nelikerroksinen massa. Kehitte-
lyvaiheessa toinen kerros on kierretty 90 astetta.
Se lisää rakennuksen dynaamisuutta ja muodostaa
sisäänkäynnille katoksen, joka vetää puoleensa.

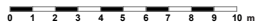
Rakenteena on vinopilareista ja kehikosta hitsattu
levymäinen rakenne, joka jakaa yläpuolisten kerros-
ten painon tasaisesti ja mahdollistaa ulokkeen.

SUJAINTIPIIRROS 1:1000

PIHAPIIRROS, 1 KRS. 1:100

PINTA - ALAT

1. KERROS	305 k-m ²
2. KERROS	302 k-m ²
3. KERROS	292 k-m ²
4. KERROS	184 k-m ²
YHTEENSÄ	1083 k-m²

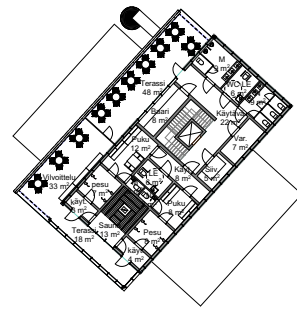
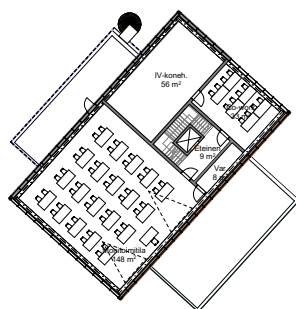
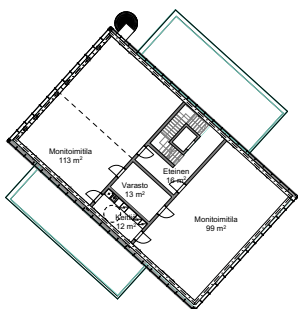
RAK.OIKEUS 1200 k-m²

AUTOPAIKKOJA 3 KPL
POLKUPYÖRÄPAIKKOJA: 30 KPL

Autopaikat on Koksikadun puolella, tontin luoteiskulmassa. Niitä on kolme: kaksi invapaikkaa ja yksi autopaikka huolto-alueelle. Kahvilan huoltoliikenne mahtuu kääntymään tontin luoteiskulmassa. Tontilla on kolme kymmenen polkupyörän telineitä: kaksi asiakkaille etelän puolella ja yksi henkilökunnalle luoteiskulmalla. Etelässä on terrassialue, joka on kivetty betonikivellä. Terrassialuetta reunustaa kivipaadet, joilla voi istuskella ja joita voi käyttää skeittauskeino.

Ensimmäisen kerroksessa on kahvila, sen keittiö, jätte- ja tekninen tila sekä yleisö-wc:t. Kahvilan paikka on luontevasti maantasokerroksessa, jolloin sen terassikin on luontevasti maantasossa. Eläväinen kahvila vetää puoleensa alueen asukkaita ja toimii näin rakennuksen "sisäänheittäjänä"

Toisessa kerroksessa on kolme monitoimitilaa ja keittiö, joka on käytännöllisesti tilojen välissä, jolloin sitä voidaan hyödyntää kummankin puolelta. Kolmannessa kerroksessa on monitoimitila ja co-working-tila sekä IV-konehuone. IV-konehuoneen sijoittaminen kolmanteen kerrokseen mahdollistaa sen, että neljäs eli ylin kerros on omistettu saunaosastolle ja terrassibaarille.

POHJAPIIRROS, 2-4 KRS. 1:200

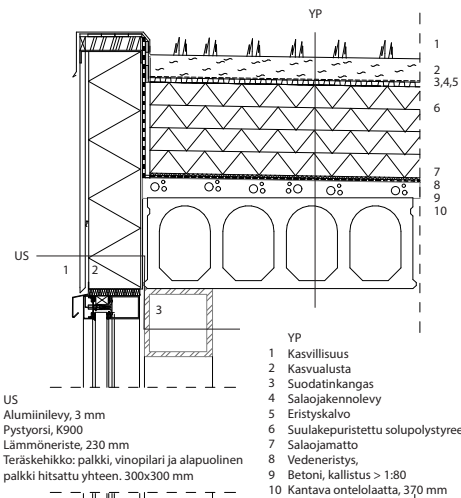
HAVAINNEKUVA KAHVILASTA

Tavoitteena projektissa oli suunnitella kutsuva asukastalo. Rakennuksen kutsuvuus voi liittyä sen kykyyn houkutella ihmisiä sisälle ja luoda heille miellyttävä tila. Se voi liittyä myös kykyyn tarjota ihmisille tila, jossa he voivat löytää inspiraatiota tai mielenrauhaa tai olla yhteydessä ympäristöönsä ja muihin ihmisiin. Rakennuksen kutsuvuus voi liittyä myös sen toiminnallisiin ja esteettisiin ominaisuuksiin, jotka voivat

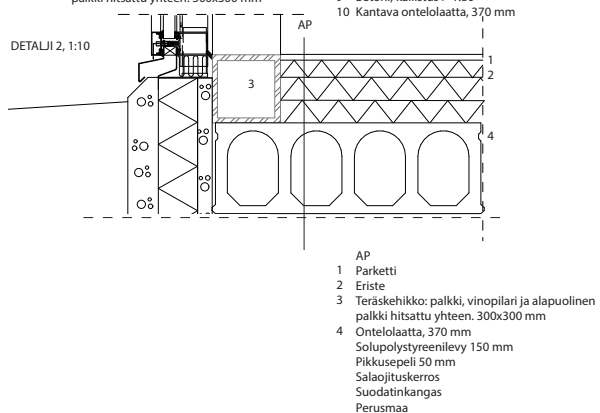
houkutella ihmisiä. Kutsuvuutta ilmentää ensinäkemältä kahvila, sen sijainti maantasokerroksessa päänäkymänä meri etelässä. Kutsuvuutta ilmentää myös mielenkiintoa herättävä arkkitehtuuri. Ja kun rakennukseen on tutustunut, sen tilat eri kerroksissa näkyvineen lisäävät kutsuvuutta rakennukseen.

DETALJI 1, 1:10

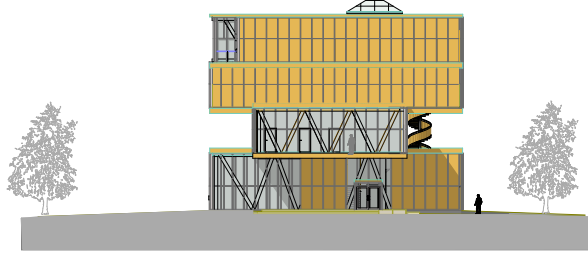
DETALJI 2, 1:10

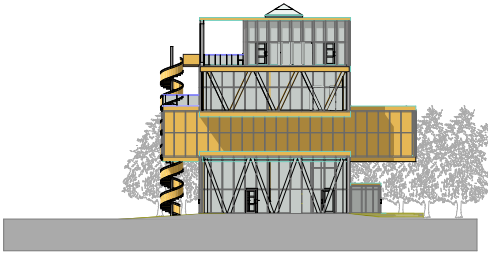
JULKISIVUT

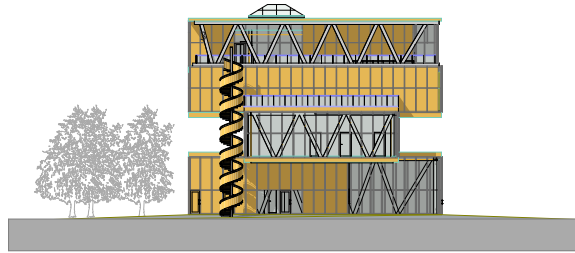
JULKISIVU POHJOISEEN

JULKISIVU ITÄÄN

JULKISIVU ETELÄÄN

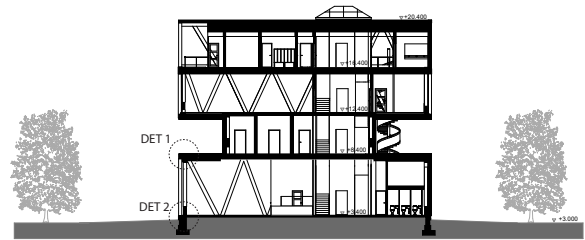
JULKISIVU LÄNTEEN

- 1 Alumiinilevy, messingin värinen
- 2 Lasi
- 3 Teräs, maalattu, valkoinen

Julkisivut on verhottu messinginvärisellä alumiinimetallilevyillä. Väri kuvastaa valoa ja se viittaa majakkaan. Aukotus on selkeä ja lasipintaa on pääosin joka kerroksen lyhyellä sivulla, poikkeuksena maantasokerroksen kahvila, joka on lasia joka puolelta, jotta se olisi joka suunnalta kutsuva.

Leikkauksesta näkee, että kantavina rakenteina on vinopilarista ja palkkeista hitsattu jäykkä levymainen rakenne, joka mahdollistaa ulokkeet.

LEIKKAUS A-A

HAVAINNEKUVA LÄNNESTÄ PARRULAITURIN SUUNTAAN